

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Sklepi s sej tovarniškega komiteja zveze komunistov

VEVČE, JUNIJA — Prva seja novoizvoljenega tovarniškega komiteja OZK Papirnice Vevče je bila 19. maja 1972. Najprej je bil izvoljen za namestnika sekretarja OZK tovariš Ostoje Mataruga. Razpravljali smo o nakazanih problemih zadnje konference OZK, ki je bila v aprilu 1972. Iz razprave je bilo razvidno, da naj sklepi, katere naj pripravi TK, vsebujejo naslednja nakazana vprašanja iz referata, poročila in razprave:

- izhodišča delovanja samoupravljanja,
- vprašanja informiranja v podjetju,
- v zvezi z novimi investicijami oz. programi razvoja podjetja: da se javno obravnavajo, da se jasneje razčistijo vprašanja odgovornosti za uspešnost investicije,
- razvijanje teamskega dela vodilnih in vodstvenih strokovnjakov,
- poudarek na idejno-vzgojnem delu in izobraževanju komunistov, predvsem s stališča doseganja takih rezultatov delovanja ZK, da bo postala zanimiva za čim širši krog zaposlenih,
- pri sestavi sklepov upoštevati tudi tiste sklepe konference OZK iz leta 1971, kateri niso bili v celoti realizirani.

Dogovorjeno je bilo, da se do prihodnjega sestanka TK pripravijo sklepi in temu ustrezno tudi program delovanja organizacije ZK v prihodnje.

Krajša razprava je bila tudi o izjavi »Kritični pogledi na položaj podjetja«, ki so jo sestavljali predali tudi organizaciji ZK, in pišejo:

- o investicijski problematiki — problematiki razvoja,
- o vprašanju obdelave tržišča,
- o napakah pri sodelovanju oz. odnosih s Tovarno Celuloze Medvode,
- o neustreznem koriščenju visoko strokovnega potenciala znanja,
- o neustreznem aktiviranju naših investicij, itd.

Zahtevajo določeno spremembo načina obravnave nakazanih vprašanj v tehničnem sektorju, komercialnem sektorju in spremembo dosedanjega načina vodenja podjetja.

Razprava je pokazala v začetku deljenost mnenj glede pristopa sestavljalcev zapisa k reševanju te problematike. Vendar smo menili, da je bila problematika napisana dobronamerno, ocena njihovih prizadevanj pa bo možna, ko bomo informirani tudi z vsebino odgovorov na postavljena vprašanja odgovornih vodij posameznih strokovnih služb.

Na sestanku je bil prisoten in je tudi sodeloval v razpravi sekretar Občinskega komiteja ZK tov. Franc Rejc in s svojim prispevkom v razpravi skušal pomagati pri razčiščenju vprašanj o nadaljnji vlogi ZK in metodah delovanja OZK v podjetju.

VEVČE, JUNIJA — Na drugi seja Tovarniškega komiteja Zveze komunistov 29. maja 1972 smo razpravljali o sklepih konference,

ki so bili do seje pripravljeni. Sklepi so bili sprejeti s pripombo, da naj jih na prihodnjem razširjenem sestanku OZK obrazložijo prisotnim. Nekoliko dalje smo se zadržali pri obravnavi programa OZK, ki bi ga kazalo obravnavati na enem od razširjenih sestankov OZK.

Program vsebuje tudi nekatere značilnosti sklepov zadnje konference, tekoče problematike podjetja in organizacije Zveze komunistov.

Naj navedem nekaj osnovnih tem programa, ki narekuje vodilnim delavcem in komunistom, da jih pri svojem vsakodnevnem prizadevanju na delovnih mestih vključijo v svoje navade dela:

— **program razvoja tovarne:** proučiti in sprejeti srednjeročni in dolgoročni program razvoja,

— **poslovna politika:** ustrezna poslovna politika in doseganje večje akumulacije, da bi lahko zagotovili normalni razvoj, obnovo tovarne in ustrezne dohodke. Sistematično proučiti donosnost posameznih naših izdelkov in izvršiti selekcijo v obstoječem asortimentu proizvodnje.

Na obstoječih strojih moramo programirati proizvodnjo glede

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ob prazniku 4. juliju, dnevu borcev čestitamo borcem in aktivistom NOV

Uredništvo

Proslava slovenske partizanske vojske

VEVČE, JUNIJA — Kot vam je že gotovo znano, bomo 4. julija letos praznovali ustanovitev slovenske partizanske vojske. Osrednja proslava za vso republiko bo 4. julija ob 10. uri v Zadobrovi pod naslovom:

PROSLAVA SLOVENSKE PARTIZANSKE VOJSKE OB 30. OBLETNICI USTANOVITVE PRVIH BRIGAD.

Trideset let je minilo od tedaj, ko smo Slovenci ustanovili prve partizanske brigade NOV in POS, ki so nastale na osnovi partizanskih čet, bataljonov in odredov, ki so se oblikovale že leta 1941. S tem sta dobila Komunistična partija in Osvobodilna fronta udarno pest mladih revolucionarnih ljudi, ki so bili postavljeni pred odgovorno nalogo boja proti nasilju okupatorja, za ohranjanje slovenske zemlje, narodne svobode in

neodvisnosti ter zaščite že začete socialne revolucije.

Kot predvidevajo, se bo proslave udeležilo približno 70.000 ljudi, samo iz Ljubljane približno 40.000. Proslava ima velik pomen v tem, da bo množična politična manifestacija in tovariško srečanje vseh občanov, delovnih ljudi, nekdanjih aktivistov OF, članov družbenopolitičnih organizacij in mladine. Poleg govora bo na proslavi izveden tudi kvaliteten kulturni program.

Organizator proslave bo posvetil posebno pozornost udeležencem iz enot NOV in POS, mladini, članom Zveze rezervnih vojaških starešin s tem, da si bo prizadeval ustvariti vse pogoje za prijetno tovariško srečanje ob 30-letnici naše ljudske armade.

Organizatorji tudi priporočajo predvsem skupinsko in organizi-

rano udeležbo. Ker bo proslava v naši občini, oziroma v našem bližnjem okolišu, moramo ravno tako poskrbeti za primerno okra-

sitev in urejenost hiš.

Glede na to, da se udeležite čim manj z osebnimi vozili, pojdite raje peš.

Avstrijska papirna industrija pod pritiskom cen

VEVČE, JUNIJA — V avstrijski papirni industriji, ki je med najpomembnejšimi gospodarskimi panogami, se je stopnja povečanja produktivnosti znižala od 11% leta 1969 na 8,5% v letu 1970 in na 4% v letu 1971. Proizvodni stroški pa se, enako kot v ostalih gospodarskih panogah, stalno dvigajo, zaradi česar se znižuje dobiček, kar otežkoča investicije. Izvoz lepenke in papirja se je v letu 1971 povečal za 7% na vrednost 4.334 milijona šilingov, uvoz pa za 13% na vrednost 1.366 milijona šilingov. Uvoz surovin za papirno industrijo se je povečal za 11% na vrednost 1.706 milijona šilingov, izvoz pa za 2,5% na 1.170 milijon šilingov. Potrošnja papirja v državi se je v zadnjih 20 letih povečala, spremenila pa se je tudi struktura potrošnje. Potrošnja na prebivalca se je povečala od 26 kg v letu 1950 na 80 kg v letu 1970 in sicer potrošnja papirja od 19,5

kg na 66,7 in lepenke od 6,8 kg na 13 kg (MH).

(Vir: Nachrichten für Aussenhandel 106. 5. 6. 1972)

Obvestilo upokojemcem!

VEVČE, JUNIJA — V zadnjem času smo imeli precej težav s pošto glede dostave časopisa, ker imamo zelo pomembne podatke o vaših naslovih. Vljudo naprošamo vse upokojemce Papirnice Vevče, ki radi prebirajo »Naše delo«, da v najkrajšem času pošljejo natančen naslov v uredništvo »Našega dela«.

Uredništvo

Partizanska kolona (Dokument iz NOB. Foto: A. Vengust)

Združene papirnice Ljubljana

Gibanje proizvodnje v mesecu maju 1972

	Plan	Doseženo	Izkoriščenje kapacitet	
			φ I.—IV. 1972	φ 1. 1971
Klasični papirji	100	93,3	90,9	91,7
Premazani papirji	100	140,1	53,2	47,6
Skupaj	100	104,3		
Lesovina	100	111,2		

Kljub 7-dnevni remontu (ter državnim praznikom smo v mesecu maju dosegli normalno visoko proizvodnjo. To smo dosegli z znižanjem zaloga nedokončane proizvodnje ter delno z nižjim izmetom za 1 % v primerjavi s preteklim mesecem. Zastoji PS so bili na običajni višini. 40 % proizvodnje klasičnih vrst so obsegali offset papirji, z večjim izvozom pa se je znatno povečal delež bankpost papirjev ter ciklostila.

Proizvodnja premazanih papirjev je bila rekordna, kar smo dosegli z znižanjem zaloga nedovršene proizvodnje ter večjo proizvodnjo enostransko premazanih papirjev. Zastoj na PRS je bilo v maju znatno več kot pretekle mesece in sicer zaradi elektro popravil in utrgov.

Proizvodnja lesovine je dosegla planirano višino, je pa nižja od preteklih mesecev zaradi državnih praznikov ter izklopov električne energije.

Papirnica Količevo

GIBANJE REALIZIRANE PROIZVODNJE
maj 1972

Količinsko v %

Izdelek	V/72		I—V/72		I—V/71
	LP	V/72	I, P	I—V/72	
Papir	101,4	88,9	81,—	86,1	91,2
Karton	108,9	103,4	109,1	144,8	108,1
Lepenka	125,5	100,1	145,6	119,7	105,2
Skupaj	109,2	100,6	106,5	130,—	104,9
Proizvodnja lesovine	77,1	84,1	—	66,6	75,7

Vrednost v %

Papir	97,—	91,6	80,7	83,3	95,—
Karton	110,8	107,1	109,7	157,2	115,5
Lepenka	156,3	108,3	152,9	140,1	120,3
Skupaj	113,—	104,2	108,2	137,3	111,9

IZVOZ

Količinsko v %					
Papir	73,5	54,3	76,1	45,—	68,7
Karton	80,—	46,3	110,3	297,6	169,3
Lepenka	—	—	—	—	—
Skupaj	77,7	49,5	95,9	103,4	103,8

Vrednostno v %

Papir	64,3	55,5	69,7	37,—	79,9
Karton	77,8	48,2	119,2	315,6	136,3
Lepenka	—	—	—	—	—
Skupaj	73,1	51,—	97,8	95,1	104,8

LP — osnovni letni plan

OP — operativni plan

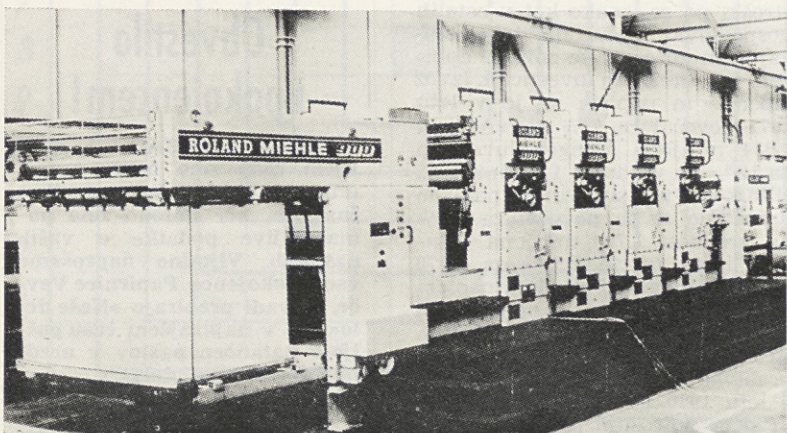
Primerjave so izvršene z realizirano (fakturirano) proizvodnjo in ne z dejansko.

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI PROIZVODNIH STROJEV maj 1972

Stroj	Koled. čas ure	Prazniki ure	%	Remont ure	%	Zastoj ure	%	Izkor. str. %	Proizvodnja na str. t
PS I	744	48	6,5	72	9,7	13	1,7	82,1	73,8
PS II	744	48	6,5	—	—	57	7,6	85,9	375,—
KS I	744	48	6,5	—	—	19	2,5	91,—	610,4
KS II	744	48	6,5	—	—	36	4,8	88,7	1.142,—
LS	744	48	6,5	—	—	10	1,3	92,2	187,—
Skupaj	744	48	6,5	14	1,9	27	3,6	88,—	2.388,2
Brusilnica	744	48	6,5	4	0,5	84	11,3	81,7	332,1

NETO PROIZVODNJA NA ZAPOSLENEGA

	Zaposleni	%	Proizv. na zaposl.
Poprečje v letu 71	701	100,—	100,—
Maj 1972	692	98,7	105,7
Poprečje 72	700	99,9	101,6

Mednarodni sejem tiska in papirja — DRUPA 72

VEVČE, JUNIJA — V Düsseldorfu je bil od 26. maja do 8. junija 1972 že 6. tradicionalni mednarodni sejem tiska in papirja DRUPA. Razstavljalo je 1042 razstavljavcev na skoraj 10.100 m² površini.

Glede na obsežnost razstave in tudi kratek čas obiska smo naše zanimanje omejili na tista področja, ki so za nas najbolj interesantna. Tudi moj zapis o tej razstavi je omejen predvsem na splošni del in nekoliko boljše na področja:

- strojev za izdelovanje tapet,
- kopirnih in tiskarskih strojev,
- predelovalnih strojev,
- strojev za brezkončne obrazce

DRUPA '72 je pokazala silen porast sodobne tehnike za potrebe grafične-predelovalne in tudi papirne industrije.

Značilnost te razstave je bila v tem, da je vladala na sejmskem prostoru izredna dinamika. Vse je bilo v gibanju. Razstavni prostori so bili spremenjeni tako rekoč v delovne prostore, kjer je tekla redna proizvodnja. Še posebno so se izkazale velike firme, ki so imele zasedene cele hale, kot so: HEIDELBERG, ROLAND.

Njihovi stroji so delali z maksimalnimi brzinami, celo do 10.000 odtisov na uro. Izreden napredek je naredila offset tehnika. Vse manj je videti visokega tiska in tudi opreme za to tehniko.

Zelo veliko je bilo razstavljenih offset rotacij. Še posebno velik razmah so zavzemale offsetne rotacije.

Zanimiv je konkurenčni boj na eni strani offsetnih strojev z visoko produktivnostjo in velikimi formati, na drugi strani vse večje uveljavljanje offsetnih rotacij. Pomemben podatek za nas je ta, da je opaziti tako v tehnikah tiska, kakor tudi v predelovalni industriji vse večjo potrošnostjo in zvitihi. Izbor tovrstnih papirjev se širi. Sem spadajo predvsem papirji za potrebe čiste grafične proizvodnje, embalažni papirji, papirji za kaširanje, karboniziranje, lakiranje itd.

Izredno veliko je bilo razstavljenih strojev za tiskanje brezkončnih obrazcev. Po izgledu so se papirji, ki se rabijo v te namene, delani na hitrih strojih z veliko produkcijo.

Posebno področje predstavljajo stroji za kopiranje in tiskanje v modernem poslovanju. V ta namen je razvitih danes že cela vrsta strojev. Potrebam se je prilagodila tudi papirna industrija in razvila celo vrsto papirjev pod skupnim imenom biro-papirji. To omenjam predvsem zaradi tega, ker je to naše perspektivno področje.

Stroji za izdelovanje tapet so bili v glavnem zastopani od petih proizvajalcev:

Jean HIEDEMAN — Köln je bil zastopan predvsem z različnimi prege kalandri, prege valji, tiskovnimi in raster valji. Razstavljen je bil tudi stroj SOLIDA za izdelovanje tapet z vgrajenim prege valjem in dvema potiskovalnima agregatoma. Značilnost tega stroja je v tem, da je brez sušilnega kanala in tiskanje se odvija s specialnimi hitrosušilnimi barvami. Stroj zavzema zelo majhen prostor in je na njem možno izdelovati cenene, vendar zelo afektne tapete.

Firma ECK — Escher Wyss je razstavljala poleg svojega programa za papirno industrijo tudi napravo za nanos lepila na hrbtno stran tapet.

Firma WINDMÖLLER & HÖLSCHER D 454 Lengerich Westfalen je razstavljala kompletan stroj za izdelavo tapet. Stroj ima napravo za avtomatsko menjavo zvitočkov, tiskovni agregat za globoki tisk, tiskovni agregat s šestimi tiskovnimi valji za lekso-grafski tisk, prege kalandri, napravo za vlaženje in impregnir-

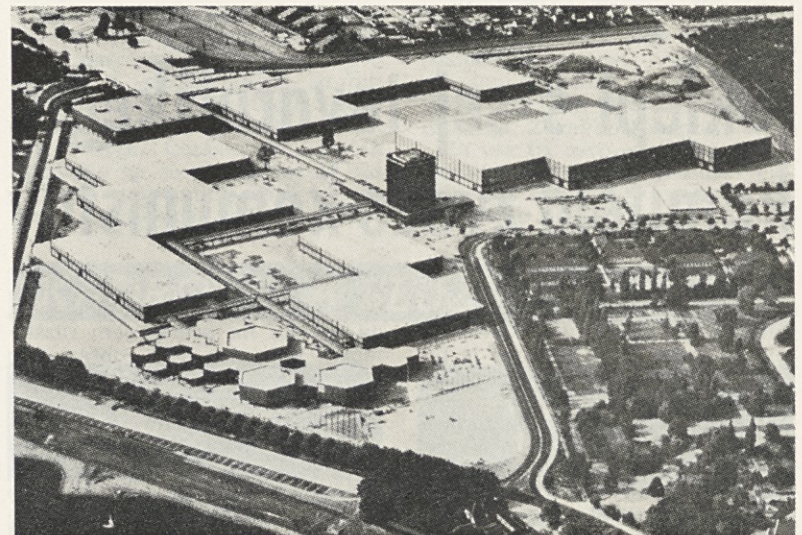
ranje in napravo za izdelavo tapetnih rolic.

Firma JOHANNES ZIMMER, Celovec, Avstrija je razstavljala najnovejši stroj, rotacijski-sitotisni stroj z magnetnim sistemom za potrebe tekstilne in tapetne

industrije. Stroj je zelo enostavne izvedbe in ima po vseh izgledih še veliko perspektivo.

JAGENBERG je bil zastopan s programom za papirno industrijo. Nudi pa tudi kompletno opremo za predelavo papirja v tapete.

I. B.

Izvoljeni kolektivni izvršilni organi in komisije

MEDVODE, MAJA — Delavski svet je na svoji 1. redni seji, dne 30. 5. 1972 izvolil v skladu z določili statuta člane poslovnega odbora in člane odbora za medsebojna razmerja. Kolektivna izvršilna organa sta po statutu poslovni odbor in odbor za medsebojna razmerja, ki ju voli delavski svet za 2-letno mandatno dobo.

1. V poslovni odbor so bili izvoljeni:

- Buh Vladimir — varnostni tehnik
- Holozan Anton, dipl. ing. — vodja proizvodnje celuloze
- Korbič Jože — skladiščnik klor
- Lunar Franc — referent za strojništvo
- Ušeničnik Rajko — izmenski delovodja
- Uršič Anton, ing. — vodja nabave
- Zule Slavko, dipl. oec. — direktor podjetja

Člani poslovnega odbora so na svoji 1. redni seji dne 5. 6. 1972 za predsednika izvolili Holozan ing. Antona, za namestnika pa Lunar Franca.

2. V odbor za medsebojna razmerja so bili izvoljeni:

- Dime Niko — kuhar celuloze
- Kopač Franc — vodja kovinske delavnice
- Lejko Jože — vodja kakovostnega sektorja
- Poženel Riko, dipl. ing. — vodja proizvodnje pinotana
- Saje Ljubo — izmenski delovodja
- Rozman Andrej — vodja priprave lesa
- Tomažin Lado — pomočnik vodje proizvodnje celuloze

Delavski svet je imenoval še pomožne organe in sicer:

- 1. Odbor za splošni ljudski odpor
- Zule Slavko, Lejko Jože, Gašperin Janez, Lejko Jože, Petrovac Miloš, Pleterski Breda, Uršič Anton

- 2. Odbor za informiranje
- Gašperin Janez, Lejko Jože, Petrovac Miloš, Pleterski Breda, Uršič Anton

3. Komisija za nabavo in prodajo ter odpis osnovnih sredstev

Čarman Jože, Gašperin Janez, Holozan ing. Anton, Kogovšek Polde, Lunar Franc

4. Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

Petrovac Miloš — predsednik, Hočvar Franc — namestnik, Lejko Jože — član, Rošelj Ludvik — namestnik, Žavbi Pavel — član, Skulj Drago — namestnik

5. Komisija za pregled strojev in naprav ter inštalacij

— vodja vzdrževanja in energetike, kot predsednik; člani: — vodja tehničnega sektorja — vodja dotične proizvodnje, v kateri so naprave — varnostni tehnik — referent za strojno vzdrževanje

Delavski svet, poslovni odbor in odbor za medsebojna razmerja lahko po določilih statuta, če se pokaže potreba, imenuje še druge stalne ali občasne komisije kot pomožne organe.

Tako je poslovni odbor na svoji 2. redni seji imenoval posebno strokovno komisijo, ki ima nalogo, da izdela sanacijski program za ureditev vprašanj varstva pri delu v tovarni, fizičnega in premoženjskega zavarovanja.

Člani komisije so:

Buh Vladimir — varnostni tehnik kot predsednik

Tomažin Lado — pom. vodje proizvodnje celuloze, član

Lunar Franc — referent za strojništvo, član

Gašperin Janez — referent za elektrotehniko, član

Holozan Anton, dipl. ing. — vodja proizvodnje celuloze, član

Poženel Riko, dipl. ing. — vodja proizvodnje pinotana, član

Skulj Drago, referent za toplotno tehniko, član

Sklepi samoupravnih organov

KOLIČEVO, JUNIJA — Delavski svet podjetja je na svoji 24. seji na podlagi razprave sprejel naslednje sklepe:

1. V delovno razmerje na delovno mesto direktorja podjetja se sprejme tov. Miro Varšek.

2. Tov. direktorju Ivu Soncu preneha delovno razmerje s Papirnico Količevo dne 31. julija 1972.

Odbor za medsebojne odnose je imel dne 6. 6. 1972 37. sejo, na kateri je obravnaval kadrovske problematiko podjetja in na podlagi razprave sprejel naslednje sklepe:

1. Na predlog vodij oddelkov in kadrovske službe je popravil oz. določil OD delavcem, katerih delovna mesta so v razponu, kar je v skladu z obstoječim pravilnikom.

2. Tov. Franc Jereb in Janko Lavrič se premestita na delovno mesto VK inštalaterja in jima določil osnovo za obračun OD v višini 48 točk/uro.

3. Tov. Marjan Gorjup se razporedi na delovno mesto mehanika za vzdrževanje in popravilo instrumentov. Osnova za obračun OD je 48 točk/uro.

4. Formirata se dve novi delovni mesti in sicer:

KV delovno mesto tesarja in KV delovno mesto zidarja.

Članj OMO so se strinjali, naj bo VKV delavec vodja skupine.

5. Za delovno mesto referenta za izobraževanje in nagrajevanje so prispele štiri prijave. Ker nihče od prijavljenih kandidatov ne izpolnjuje vseh pogojev, naj jih kadrovska služba pokliče na razgovor, zbere ustrezne podatke in jih posreduje na prihodnji seji članom OMO.

6. Za delo med počitnicami naj podjetje sprejme potrebno število dijakov, starih nad 15 let, ki bodo nadomeščali odsotne delavce na posameznih delovnih mestih. Na-

grade, ki jih bo podjetje izplačalo tem dijakom, se obračunajo na osnovi obstoječih pravil.

7. Delavkam, ki delajo v nočni izmeni, naj topli obrok oz. malico organizira kadrovska služba.

8. Kontrolo nad delavci, ki so v bolniškem staležu, bo tedensko opravljal kurir. Tov. Koviču, ki bo obiskoval bolnike, naj podjetje povrne stroške za kilometrino po obstoječem pravilniku.

9. Osmemu razredu osnovne šole Radomlje je odobril 500 din kot pomoč pri izletu, KS Vir za nagraditev najboljših učencev na tem območju pa 500 din.

10. OMO je obravnaval in potrdil razdelitev sredstev za novogradnje, za dograditev in adaptacijo stanovanjskih hiš. V te namene je zagotovljenih 1.050.000 din, ki jih bodo upravičenci koristili v naslednji dinamiki:

od 1. 4. 1972 dalje	350.000 din
od 15. 7. 1972 dalje	350.000 din
od 15. 9. 1972 dalje	350.000 din

Za novogradnjo je bil odobren kredit 4 članom kolektiva, vsakemu po 45.000 din. Za dograditev hiše je bil odobren kredit 17 članom kolektiva, vsakemu v višini 37.500 din. Trije člani kolektiva pa so prejeli vsak po 15.000 din za dokončno dograditev hiše in bodo s tem pridobili nove stanovanjske prostore. Za adaptacijo stanovanjske hiše so prejeli štirje člani kolektiva vsak po 37.500 din, dva člana pa sta prejela vsak po 20.000 din.

Poslovni odbor je na svoji 40. seji razpravljal in sprejel operativni plan proizvodnje za mesec junij, potrdil izvršitev nadur za mesec maj in sprejel plan nadur za mesec junij. Sprejel je sklep o nakupu novega kombija in poltovornega avtomobila. Nadalje je sprejel sklep, da se zaradi dotrajanosti izbrišejo iz registra osnovnih sredstev trije viličarji.

OZK (januar 1970) pa do danes nismo sprejeli v članstvo nobenega mlajšega, še manj pa starejšega člana kolektiva. Pri tem smo priča pomlajevanja strokovnega kadra v tovarni, ki pa žal predstavlja samo strokovno, ne pa tudi politično organizirano silo, razen nekaterih izjem...

ZK bo v procesu svojega preoblikovanja uspešno izpolnjevala svojo vlogo pri razvijanju socialističnih in družbenih odnosov, kolikor bolj bo s svojimi idejami ustvarjalno in revolucionarnostjo privlačna za mladino.

Zadolžiti vse komuniste, vodilne in vodstvene delavce, da v svojih oddelkih vplivajo na mlade strokovnjake in delavce, in po dolgem času začno vendarle aktivistično delovati in z lastnim zgledom in prepričevanjem mlade vključiti v organizirane vrste.

Komunisti, vodilni, vodje sektorjev in oddelkov morajo razumeti, da angažiranje za razvoj družbenopolitične misli po potrebi med delovnim časom ni samemu sebi namen, še manj pa je to **izgubljen čas**, oziroma **nekomu ukraden čas**, temveč je to ena izmed oblik lastne preobrazbe in okolice, v kateri posameznik ali grupa aktivistov deluje.

Članj komiteja so se z vsebino programa strinjali, saj vsebuje vse, tudi po njihovem mnenju, aktualne probleme podjetja in OZK. Sklenili smo, da naj končno obliko programa dobi po obravnavi na razširjenem sestanku OZK, ki naj bo v najkrajšem času.

Na seji smo razpravljali tudi o bližnjem razširjenem sestanku OZK, določili dnevni red, dogovorili, da se na sestanek povabi glede na dnevni red tudi predlagatelj — podpisnika »Kritičnih pogledov na položaj podjetja«, predstavnika IO sindikalne organizacije sekretarja občinskega komiteja ZKS in odgovorne vodje strokovnih služb podjetja.

Jože Marolt

Paletizacija

KOLIČEVO, JUNIJA — Paletizacija je poznana že več kot 40 let. Intenzivno se je začela uporabljati v transportu šele med drugo svetovno vojno, posebno pa se je ta tehnika manipulacije z materialom zelo razširila po drugi svetovni vojni v zahodnoevropskih državah. Ta način manipulacije z materialom so prevzele dežele vzhodne Evrope in ga v veliki meri uvajajo, medtem ko smo pri nas na tem področju v primerjavi z njimi močno zaostali.

Paletizacija, to je posebna transportna tehnika, ki opravlja s pomočjo viličarjev mehaniziran prevoz blaga, zloženega na paletah. Vrsta palete je odvisna od materiala, ki ga nameravamo transportirati. Za transportiranje uporabljamo predvsem tri vrste palete i. s.: ravno paleta, boks paleta in zaboj paleta. Palete so lahko narejene iz lesa, železa, plastične mase, papirja itd.

Prednosti paletizacije v primerjavi z drugim načini transportiranja materiala so bistvene. Paletizacija nam

— zmanjša število manipulacij, kar omogoča hitrejši tok materiala,

— zmanjša število delovnih nezdod pri delu,

— vodi k prihrankom delovne sile,

— zelo olajša težko fizično delo,

— poveča izkoriščanje transportnih sredstev zaradi hitrejšega nakladanja in razkladanja materiala,

— doseže boljše izkoriščanje skladiščnega prostora zaradi zlaganja palet v več plasti,

— omogoča boljše izkoriščanje prostora ob delovnih mestih,

— omogoča enostavno kontrolo v skladiščih, itd.

Iz navedenih prednosti ugotovimo, da paletizacija v velik meri zmanjšuje transportne stroške.

Seveda ima paletizacija tudi svoje pomanjkljivosti, ki pa so bistveno manjše od prednosti. Z dobro organizacijo pa te pomanjkljivosti lahko znižamo na minimum.

Pomanjkljivosti, ki se pri paletizaciji pojavijo, so:

— ob uvedbi paletizacije so velike začetne investicije,

— poleg bremena transportiramo še težo palete,

— nastajajo dodatni stroški pri vračanju palet, itd.

Z zasedanja delavskega sveta podjetja papirnice Količevo

VEVČE, JUNIJA — Delavski svet je imel 2. redno sejo dne 5. 6. 1972. Obravnaval je naslednje problematike:

1. Finančni položaj podjetja: Finančni položaj ni najboljši, ne pa tako slab, da bi oviral nadaljnjo normalno obratovanje. Sklenjeno je bilo, da si zagotovimo določeno zalogo celuloze, da ne bi zaradi pomanjkanja le-te stalno menjavali program proizvodnje.

Tudi glede kupcev je bil sklenjen dogovor, da bomo tiste kupce, ki so slabi plačniki, še bolj selekcijirali.

Cene so še vedno zamrznjene, boj za povišanje cen bo tudi znotraj papirne panoge zelo hud.

2. Investicije, nakupi, posojila:

a) Firma Samun na Dunaju zaradi stečaja razprodaja svoj strojni park, ki je novejšega datuma in dobro vzdrževan. Zaradi nujnosti in razširitev asortimenta naših izdelkov smo se odločili za nakup vtiskovalnega gladilnika (Prägekalandra). Dosedaj smo naš papir pregali v Radečah, po ekonomskih izračunih pa je ta investicija rentabilna.

b) Delavski svet je odobril posojilo Ekonomski fakulteti v Ljubljani za izgradnjo novega poslopja v višini 100.000 din iz sredstva poslovnega sklada,

3. Razprave:

a) DS je razpravljal o problematiki podjetja, kot so jo v svo-

jem poročilu obdelali Ivan Bogovič, ing., Andrej Grad, dipl. ing., Dušan Kogej, dipl. ing. in Vlado Šmigoc. Na navedeno problematiko so prizadete službe že dale pismene odgovore, z njo je bil tudi seznanjen širok krog delavcev v podjetju, podrobneje pa je bila obravnavana na sestanku organizacija ZK podjetja.

b) Predsednik delavskega sveta je seznanil s sestavo in delom posvetovalnega organa, ki je začel delovati pred kratkim. Ta posvetovalni organ sestavljajo predstavniki komisij in odborov, predsednik DS, direktor podjetja, sekretar ZK in predsednik sindikalne organizacije. Ta organ se sestaja predvidoma en teden pred sejo DS, njegova naloga je, da koordinira delo samoupravnih organov.

4. Nadalje je DS razpravljala o investiciji premaza oz. o njegovi rentabilnosti.

Tov. Andrej Novak, dipl. oec. je podal pregled primerjav uspeha enot klasičnih in premaznih papirjev, ki ga je z obrazložitvami pripravil analitski oddelek.

DS po obsežni razpravi ni prišel do zaključne ugotovitve, zato je sklenil, da posebna komisija v sestavi: Albin Vengust, Andrej Novak, dipl. oec., Dušan Kogej, dipl. ing., Ivan Bogovič, ing. in Vlado Šmigoc s sodelovanjem Silva Razdevška, predsednika DS, Jožeta Ziberta, sekretarja ZK, Cirila Potočnika, predsednika sindikata, Staneta Melja, člana ZK in Sta-

Tudi za naše podjetje lahko ugotovimo, da je paletizacija v razvojni fazi. Od dospelih surovin s kamioni ali vagoni delavci nakladajo na palete celulozo, kaolin za premaz in polnilna sredstva, medtem ko pri gotovih izdelkih še nismo prešli na paletizacijo.

Da paletizacija znižuje transportne stroške, nam dokazuje naslednji primer. Stari način razkladanja celuloze v balah je bil naporen in neekonomičen. Dospel celulozo so delavci z ročnimi vozički najprej iz vagona naložili na prikolico, ki jo je traktorist odpeljal v skladišče. Tu so delavci posamezno balo najprej s prikolice zvalili na tla, jo z ročnim vozičkom odpeljali v hojo in zložili v sklad. Kolikor so celulozo skladiščili v višino nad 1,5 m, jim je posamezno balo dvigal voznik viličarja. S prehodom razkladanja celuloze na palete smo prilagodili velikost palete. Namesto standardnih palet uporabljamo palete v velikosti 90 × 140 cm in tako namesto 4 bal, delavci naložijo na paleta 8 bal po 200 kg. Analiza razkladanja celuloze v balah nam je pokazala:

1. da so se delovne operacije pri razkladanju skrajšale na minimum;

2. prihranek na času: — odpade čas vožnje z ročnimi vozički iz vagona na prikolico, — odpade čas razkladanja bal s prikolice na tla in zlaganje v sklade,

— odpade čas dela voznika viličarja, ko je posamezno balo dvigal v višino od 1,5 do 3 m,

— odpade čas ponovnega nakladanja celuloze s skladov na palete, ko je namenjena za predelavo;

3. bolje je izkoriščen skladiščni prostor, ker je možno skladiščiti palete s celulozo drugo na drugo do višine 5 m;

4. po starem je normativ za razložitev 20 t celuloze za 3 delavce 6 ur in 30 min, na palete pa isto količino 3 delavci naložijo v 1 uri in 52 min.

Prednosti paletizacije nam narokujejo, da jo uvedemo povsod tam, kjer so možnosti.

neta Udoviča, člana ZK, razčisti vse kritične probleme. Odgovori, oz. ugotovitve komisije, naj bodo na osnovi številčnih dokazov. Rok, v katerem mora komisija dati poročilo, je do prihodnje seje DS (približno 1 mesec).

V nadaljevanju razprave je direktor seznanil člane DS s kritičnim zapisom glede našega izvzoa prek angleškega posrednika v Kenijo, ki je bil objavljen 15. 5. 1972 v 18. številki revije »Tovariš« pod naslovom, »Ne znamo odkriti Afrike«.

Članek je napisal Jože Vetrovec po razgovoru z jugoslovanskim ambasadorjem v Keniji. V članku je omenjeno tudi naše podjetje, za katerega pravi avtor, da izvažja v Kenijo prek angleškega zastopnika, namesto, da bi se samo angažiralo v tej smeri.

V odgovoru, ki ga je poslal vodja izvoznega oddelka tov. Sevšek, je jasno povedano, zakaj smo se odločili za tak način izvažanja v to deželo. Direktno izvoz zahteva dobro organizirano mrežo zastopnikov, dobro servisno službo, ki pa jo imajo le velike evropske hiše in je taka prodaja prek ekonomskih hiš mnogo uspešnejša in plačevanje zelo hitro. Upoštevati je treba tudi izredno močno konkurenco tujih proizvajalcev, ki zaradi velikih zalog izredno znižujejo cene na tržišču, ter tako jugoslovanskim izvoznikom z razmeroma visokimi stroški onemogočajo pristop na tržišče.

(Nadaljevanje s 1. strani)

na lastnosti posameznih strojev tako, da bo dal celotni program optimalne finančne rezultate.

Poudarek na pravilno razporeditev kadrov, na tehnične izboljšave, ki predstavljajo neposredno povečanje likvidnosti s tem, da se z njimi znižujejo stroški proizvodnje in povečuje akumulacija.

— **informiranje — samoupravljanje:** pomanjkanje ustreznih primerjav, s katerimi bi lahko spoznali lastni položaj in iskali boljše perspektive.

V zvezi s funkcioniranjem sistema samoupravljanja je največji problem pripravljanje gradiva in informiranja kolektiva o tem gradivu.

— **vpripravljanje idejnosti in avantgardne vloge organizacije Zveze komunistov;** politična akcija je osnovni smisel in cilj angažiranja komunistov. Brez akcije v idejno političnem pomenu besede ni gibanja in ne uspeha.

Akcija kot proces spreminjanja je in mora ostati osnovni kriterij avantgardnosti. Aktivnost v samoupravnih organih in drugih organih, povsod tam, kjer se oblikujejo samoupravni družbenopolitični sklepi, aktivnost v delovnem procesu ter na ostalih toriščih udeleževanja ljudi, posebej še razvijanje socialističnih družbenih odnosov je tisti člen, ki je navsezadnje poglavitni smoter delovanja ZK.

Vprašanje pravice vmešavanja ali nevmešavanja ZK v zadeve samoupravnih organov?

Normalno in pravilno je, da mora in lahko ZK aktivno sodeluje in vpliva na vsa področja družbenega življenja. Od sposobnosti naše analize, od mnogih argumentov moralno-političnega vpliva in ugleda je odvisno, ali bodo njihova stališča postala prevladujoča in s tem obvezujoča stališča samoupravnih organov.

— **Kadrovanje in mladi:** dejstvo je, da od zadnje konference

O čem smo razpravljali in kaj sklenili na razširjenem sestanku ZK

VEVČE, JUNIJA — V sredo 31. maja t. l. smo na razširjenem sestanku OZK razpravljali o naslednjih temah, ki jih je predlagal na dnevni red tovarniški komite:

1. Obrazložitev, seznanitev s sklepi zadnje konference,

2. Obrazložitev, razprava in sprejetje programa OZK,

3. Ocena izbranih nanizanih problemov podjetja pod naslovom »Kritični pogledi na položaj podjetja« in odgovori vodstva podjetja na postavljena vprašanja.

Sestanka se je udeležilo 39 članov, sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. Franc Rejc, predsednik IO sindikalne organizacije Ciril Potočnik, predsednik DS podjetja tov. Silvo Razdevšek in vabljeni dipl. ing. Božo Iglič, dipl. ing. Dušan Kogej in ing. Ivan Bogovič.

Že začetek sestanka je pokazal živo zanimanje prisotnih za predlagano tematiko. Po obrazložitvi sklepov, na katere so bile dane pripombe, je bilo dogovorjeno, da se z dokončnim sprejetjem sklepov počaka do konca sestanka. Tako smo spremenili dnevni red glede sprejetja programa in 3. točko spremenili v »informacije izbranih nanizanih problemov...«, preprosto tudi zato, ker smo odgovore na postavljena vprašanja o »kritičnih pogledih« dobili na seji sami. Razprava o »kritičnih pogledih« je imela za posledico logično opredeljevanje razpravljalcev glede posameznih tem in dosedanje poznavanje problemov. Naj v ilustracijo podam nekaj izveščkov iz razprave:

Tov. Stane Meljo: ...Sestanek želim spraviti v tir brez zamere, v želji, da bi bilo boljše. Samo pod vplivom teh štirih tovarišev, ki so obdelali in napisali »Kritične poglede na položaj podjetja«. Sedaj imamo tudi pismene odgovore na te zapiske. Danes moramo potrditi sklepe OZK. Tovarniški komite je zavzel stališče, da podpiramo mnenja štirih tovarišev, seveda, če imajo prav...

Tov. Vlado Smigoc: ...Napisati smo želeli probleme, ki so bistveni za Papirnico Vevče in jih s celotno vsebino direktno poslali direktorju podjetja, predsedniku sindikalne podružnice, sekretarju OZK, predsedniku DS. Številne stvari smo obdelovali individualno drug brez drugega, vendar so ostale v predelih predpostavljenih neobdelane. Zapis je kritika obstoječega dela vodstva tovarne. Nekateri kadri, ki so bili sprejeti v tovarno, nimajo kaj početi. »Kritični pogledi« nismo poslali nikomur izven podjetja...

... Za pravilno poslovno usmerjanje so potrebne številne raznolike ekonomske analize. Nas ne zanimajo le cene, temveč predvsem stroški poslovanja...

Tov. Dušan Kogej: ...Že predhodno smo nekatere zadeve ustmeno ali pismeno obravnavali, vendar so bile ignorirane...

Razvojna dejavnost v podjetju ni organizirana. Sklep IO, da se enkrat mesečno obravnavajo proizvodni stroški na posebnem strokovnem sestanku, ni bil realiziran.

Če se zahteva pri banki kredit za katorkoli investicijo, jo je potrebno ekonomsko upravičiti. Na seji DS je bilo rečeno, da bomo forsirali proizvodnjo premaznih papirjev, vendar je IO kasneje ugotovil, da se to ne izplača, zaradi previsokih stroškov...

Tov. Janez Lednik: ...Danes moramo ugotoviti metodo, kako bomo to razreševali. Nekdo lahko razpravlja o stvareh, ki jih pozna in na katerih dela. Sem popoln laik za delo na papirnih strojih. Ti štirje podpisani tudi niso niti najmanj usposobljeni, da bi ocenili probleme podjetja. S te strani menim, da so premalo sledili razpravi na IO in DS.

Nihče od podpisnikov ni strokovnjak za finance, komercialno in bančništvo, čeprav se vseskozi poudarja strokovnost. V »kritičnih

pogledih« so nanizani problemi, s katerimi se ukvarjam že 15 let...

Tov. Franc Rejc: ...Zavedati se morate, da razpravljate o strokovnih zadevah. Nekateri člani bi se lahko opredeljevali strokovno, drugi pa čustveno. Smatram pa, da strokovna stvar še ni razčiščena...

Vsaki pobudi, ki razrešuje stanje v podjetju, je potrebno dati podporo. Danes se morate opredeliti za metodo razreševanja, določiti premišljene roke in nato obravnavati razčiščeno besedilo...

Tov. Albin Vengust: ...S sekretarjem tov. Zibertom sva se pred sestankom pogovarjala in sem ga seznanil, da bom na sestanku koordinator...

...Pripominjam pa, da noben podatek, ki ga je dalo vodstvo podjetja, ni bil lažen. Trditev o premazu da je nerentabilen, ni točna...

Tov. Ivan Bogovič: ...Nihče ne more trdit, da je organizacija pri nas na višini.

Smatram, da je organizacija tovarne izpeljana tako, da posamezne službe visi na njej. Ni povezave med službami in izdelanih organizacijskih shem. Organizacijska shema ni bila narejena, čeprav so bile službe postavljene. Smo životarili, zato nimamo denarja, ki bi ga danes sicer lahko imeli s tem strokovnim kadrom in tradicijo, ki jo ima tovarna...

Tov. Tone Novak: ...Pobude, ki so bile dane, niso tako slabe, če jih ne zavozimo v osebno obračunavanje. V programu so navedeni tudi pavšalni očitki glede slabe stanovanjske politike, nepravilnega kadrovanja. Že pogled skozi okno na nove Vevče demantira to.

Opazam, da v program sili prevelik vpliv peticije. Pri nas vemo, kaj mora kdo narediti. Kadar gre za osebe dohodke, vemo naštetim mnogo kriterijev, ki bi vplivali na višje osebne dohodke, kadar pa gre za odgovornost, je slika drugačna. Očitajo, da imamo za današnje razmere preveč strokovnega kadra v primeri s tistim, kar bo še prišlo, pa ga je premalo. Tudi organizacija dela je v stalnem razvoju. V naši panogi ni presežka že formiranih strokovnih kadrov, vsak nov sodelavec se mora tako ali drugače adaptirati, odtod izvira največ nesorazmerij v organizaciji. Pred leti smo začeli z intenzivnim kadrovanjem tehnikov in višjih strokovnih kadrov z ozirom na razvojne programe. Nisem pričakoval tako malo zanimanja za obnovo papirniške panoge v Sloveniji, to velja za Vevče kot tudi za vsa druga podjetja. S tem se je težko sprijazniti in se preusmeriti.

To je nekaj misli razpravljalcev iz razmeroma živahne razprave, saj je le v začetku pri posameznikih čustvenost presegla strokovni dialog. Informacija je doseglja namen, saj so se prisotni seznanili s tekočo problematiko podjetja in jo razen nekaterih niso zavrnili.

Odločitev tovarniškega komiteja, da razpravo OZK o vprašanih, ki so omenjeni v »kritičnih pogledih« pred sejo DS, je za Zvezo komunistov Papirnice Vevče glede na zadnja leta delovanja novost. Razprava na sestanku OZK pa bo imela za posledico večjo umirjenost in strokovnost na seji prihodnjega delavskega sveta, ko bomo obravnavali vprašanja, postavljena v »kritičnih pogledih«.

Nato smo na seji sprejeli sklep OZK o obliki in vsebini, ki jo je pripravil tovarniški komite z dvema spremembama, ki jih je predlagal tov. Vengust:

1. OZK mora o svojih nadaljnjih prizadevanjih delovati predvsem v reševanju problematike, ki je bila zabeležena v sklepih

zadnje konference 16. januarja 1970. Dva sklepa nista bila v celoti realizirana in sicer:

— povečanje produktivnosti in — znižanje stroškov.

Menimo, da je naloga strokovnih služb racionalizirati proizvodni proces s sodelovanjem vseh oddelkov. Možnosti so med drugim tudi naslednje: izboljšanje organizacije dela, uvedba mehanizacije, smotrna razporeditev delavcev.

Zavzemamo se za to, da se čimprej organizira raziskava tržišča tako za plasma artiklov, ki jih že proizvajamo, kakor tudi artiklov, katerih proizvodnja je možna na že obstoječih proizvodnih napravah. V to smer raziskav je potrebno usmeriti delo razvoja po tehnološki plati in izboljšati analizo stroškov.

2. OZK mora preučiti, raziskati izhodišča delovanja samoupravljanja v tovarni. Pri tem pomeni informiranje bistveni element, ki lahko ovira ali pospeši razvoj samoupravnih odnosov v kolektivu. Posebej poudarjamo, da je potrebno proučiti ustreznost delovanja in strukturo IO.

3. V zvezi z novimi investicijami oziroma programi razvoja podjetja, na vsak način zahtevamo: — da se javno in širše obravnavajo;

— da se strokovno predhodno proučijo, bolj kot je bilo to storjeno ob zadnji investiciji;

— da se proučijo ekonomski učinki investicije;

— da se prouči in pripravi tržišče tako, da bo mogoče predvidene ekonomske učinke doseči;

— da se regulira vprašanje odgovornosti za uspešnost investicije.

4. Obstoječi način vodenja podjetja moramo spremeniti v sodobni demokratični industrijski način vodenja. Razvijanje osebne odgovornosti za svoje področje dela in skupno široko sodelovanje pri formiranju vseh življenjsko važnih odločitev za podjetje (več teamskega dela).

5. S primernim idejno-vzgojnim delom in izobraževanjem komunistov moramo doseči take rezultate pri delu naše organizacije, da bo ta postala zanimiva za čim širši krog zaposlenih.

Pri tem moramo posebej obdelati:

dopolnila k ustavi;

— programska izhodišča za delovanje naše organizacije v ZK v stabilizacijskih prizadevanjih;

— vso tekočo problematiko življenja in dela v tovarni;

— delovanje komunistov naše organizacije v družbenopolitičnih organizacijah terena, prevsem v svetu in komisijah Krajevne skupnosti in vrstah aktivistov SZDL.

6. Za obliko izvajanja sklepov je odgovoren sekretariat OZK, za vsebino in rezultate pa so odgovorni komunisti.

Na predlog je bila sprejeta tudi sugestija o imenovanju komisije, ki bo proučila najprej problematiko v zvezi s premaznim oddelkom, nato pa še vso ostalo problematiko. Saj je bila le-ta prisotna v razpravi in »kritičnih pogledih«. Predlagano komisijo naj sestavljajo: direktor podjetja, kot vodja poslovne komisije, vodja tehničnega, komercialnega in kadrovskega sektorja, štirje podpisniki, predsednik sindikalne organizacije, sekretar OZK, predsednik DS in tov. Stane Meljo.

Strinjali smo se, da bomo o dokončni sestavi komisije, o terminih, do katerih naj se opravi delo, razpravljali in sklepali na prvi prihodnji seji DS podjetja.

V nadaljevanju sestanka smo skušali razčistiti vprašanje vsebine programa OZK, katerega sprejetje je bilo postavljeno na zadnji točki dnevnega reda. Vendar so ponovno nekateri tovariši smatrali, da je še prezgodaj za sprejetje programa OZK Papirnice Vevče, zaradi bojazni, da se je v program vključilo preveč predlo-

gov iz »kritičnih pogledov« in je bil program sprejet samo delno.

Tako lahko že delujemo (komunisti in OZK) po vprašanju idejnosti in avantgardne vloge OZK kadrovanja in mladine. Ostala problematika, ki bi morala postati vsakodnevna praksa komunistov in vodilnih strokovnjakov kot so »medsebojni odnosi«, program razvoja tovarne, poslovna politika, pa čakajo na prečiščeno besedilo od nekoga, ki bo vse »tujke« iz programa odstranil. Tako organizacija Zveze komunistov ostaja brez celotnega programa, prek katerega bi lahko vplivala na razvoj in rast kolektiva in bi lahko primerjala, kontrolirala in klicala na odgovornost člane OZK za neizpolnjevanje začrtanih poti pro-

Osnutek novega zakona o pokojninskem zavarovanju

Osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, o katerem so delno že sklepali zvezni skupščinski organi in o katerem se morajo izjasniti še naši republiški organi, bo kot kaže vendarle sprejet in stopil v veljavo s 1. 1. 1973.

Ta zakon nam ne prinaša velikih sprememb.

Zavarovanec, ki je **dopolnil 40 let (moški) oziroma 35 let (ženska) pokojninske dobe**, pridobi pravico do starostne pokojnine **ne glede na svojo starost**. Predlog, da bi morali biti moški stari 60 let, ženske pa 55 let, da bi se lahko upokojili s polno pokojnino, ni bil sprejet.

Starost je važna samo v primerih, ko zavarovanec nima dovolj delovnih let. V tem primeru nam zakon določa:

1. Pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec, ko dopolni 60 let (moški) oziroma 55 let (ženska) starosti in pokojninsko dobo najmanj 20 let.

2. Pravico do starostne pokojnine s pokojninsko dobo manj kot 20 let pridobi zavarovanec, ki je dopolnil starost 65 let (moški) oziroma 60 let (ženska), če ima vse zavarovalne dobe skupaj najmanj 15 let, pod pogojem, da je del te dobe dopolnjen v določenem obdobju. Z zveznim družbenim dogovorom se določi, kateri del zavarovalne dobe in v katerem obdobju mora biti dopolnjen kot pogoj za pridobitev pravice (gostota zavarovalne dobe).

Glavna sprememba novega zakona naj bi bila:

1. Pokojninska osnova za zavarovance — delavce je **mesečno poprečje osebnih dohodkov**, ki jih je zavarovanec s svojim skupnim, tekočim in minulim delom dosegel v **zadnjih 10 letih** zavarovanja pred uveljavljanjem pravice do pokojnine ali v katerikoli zaporednih desetih letih zavarovanja po zavarovančevi izbiri. Z zveznim družbenim dogovorom se lahko določi tudi drugačno časovno obdobje, iz katerega se vzamejo osebni dohodki za ugotavljanje pokojninske osnove.

2. Za leto zavarovanja, iz katerega se vzamejo osebni dohodki za ugotavljanje pokojninske osnove (prejšnji odstavek), se vzame koledarsko leto, v katerem je zavarovanec dobil osebni dohodek oziroma nadomestilo osebnega dohodka najmanj 6 mesecev zavarovalne dobe.

3. Osebni dohodek iz prejšnjih let zavarovanja se **valorizirajo po gibanju poprečja osebnih dohodkov na območju skupnosti**. Valorizacija se opravi s preračunavanjem prejšnjih osebnih dohodkov na ravni poprečja osebnih dohodkov v predzadnjem koledarskem letu, iz katerega je osebni dohodek vzet za ugotavljanje pokojninske osnove.

4. Za izračun pokojninske osnove, se vzame mesečno poprečje osebnega dohodka, ki ga je zavarovanec dobil za delo v polnem delovnem času, za delo v času, ko je delavec **po zakonu** dolžan delati nad polni delovni čas in za delo z nepolnim delovnim časom, obračunano na polni delovni čas. V mesečno poprečje osebnega dohodka se vštevajo tudi nadomestila osebnega dohodka oziroma

grama. Tako smo se pridružili redkim organizacijam in somišljenikom, ki nimajo celovitega programa, saj nam je jasno, da vsako npr. športno-rekreacijsko, gasilsko, ribiško društvo itd. v današnjem trenutku časa brez celovitega programa ne more solidno delovati niti v zadovoljstvu somišljenikov, še manj pa v korist širše družbene skupnosti. Zato mora tovarniški komite postati pobudnik za zbiranje pismenih pripomb na osnutek programa, umestne pripombe upoštevati, program ponovno obravnavati in sprejeti na prihodnjem sestanku organizacije Zveze komunistov Papirnice Vevče.

Jože Marolt

osnova, od katere je bilo nadomestilo odmerjeno; ta osnova se preračunava z istim valorizacijskim količnikom, s katerim se preračuna osebni dohodek, ki je bil podlaga za izračun omenjene osnove.

Pravico do starostne pokojnine pridobi **borec NOV pred 9. 9. 1943:**

1. ne glede na starost, ko dopolni pokojninsko dobo 35 (borec) oziroma 30 let (borka);

2. ko dopolni 55 let (borec) oziroma 50 let (borka) starosti, če ima najmanj 20 let pokojninske dobe dopolnjene kadarkoli, od tega pa najmanj 10 let zavarovalne dobe.

Pri izračunavanju pokojninske osnove se borcu NOV pred 9. 9. 1943 vzame mesečno poprečje osebnih dohodkov, ki ga je imel v **zadnjih petih letih** zavarovanja pred uveljavitvijo pravice do pokojnine, če zanj ni ugodnejše, da se mu poprečje izračuna enako kot drugim zavarovancem. Borcu NOV, ki je skupaj z osebnim dohodkom prejel po posebnih predpisih tudi borčevski dodatek, se všteta tudi ta dodatek v osebni dohodek za izračunavanje pokojninske osnove.

Pri odmeri pokojnine se za borca NOV pred 9. 9. 1943 vzame pokojninska osnova najmanj v višini, ki ustreza poprečnemu osebnemu dohodku delavca v Jugoslaviji v zadnjem letu pred letom, v katerem se uveljavlja pokojnina.

Koliko bo znašala pokojnina (polna starostna), še ni jasno. Predlagane so tri variante, katere od njih bo osvojena, je vprašanje? Mi lahko samo ugibamo, ali bo ostalo po starem 85 % od pokojninske osnove, ali 80 %, ali bo vpeljana regresivna lestvica zavarovanci z velikimi osebnimi dohodki manjši procent pokojninske osnove in zavarovanci z majhnimi osebnimi dohodki večji procent pokojninske osnove, ali pa bo osvojen še kakšen drug način.

Vsi zavarovanci, ki želijo biti **upokojeanci še po starem zakonu** in imajo letos izpolnjene vse pogoje za starostno pokojnino, morajo vložiti pokojninski zahtevek **do 31. 12. 1972**. Isto morajo vložiti pokojninski zahtevek do 31. 12. 1972 tisti zavarovanci, ki bodo v letu 1973 imeli pogoje za starostno pokojnino, ali se želijo upokočiti predčasno, če želijo biti upokojeni po starem zakonu. Ker pokojninske zahtevke, ki bodo predložene v letu 1973, bodo obravnavali po novem zakonu.

RIJA PELAN

Popravek

K članku LETNA KONFERENCA ORGANIZACIJE ZK, Naše delo št. 3, dajemo naslednji popravek:

Lahko rečemo to, da sem bil prisoten pri preizkusu stroja in je lepila naprava tekla brezhibno. Pravilno: Lahko rečem to, da sem bil pri preizkusu *takega* stroja prisoten in je lepila naprava tekla brezhibno.

Andrej Pirkmaier

Vpliv stroškov na rentabilnost proizvodov

KOLIČEVO, JUNIJA — V vsakdanjem življenju govorimo o stroških kot nekaj, kar nas je stalo, kar smo porabili ali potrošili za določen namen. Stroški so torej posledica trošenja. V proizvodnem procesu nastajajo stroški zaradi porabe surovin, obrabe strojev, porabe delovne sile in storitve, ki nam jih nudijo druga podjetja in ustanove. Stroški so vezani za proizvodnjo in nastanejo zaradi proizvodnje. To pomeni, da vsi izdatki, ki jih ima podjetje v svojem poslovanju, niso stroški. Tako na primer ležarina za vagona ni strošek, ampak izredni izdatek. Strošek nastane šele takrat, ko je surovina porabljena v proizvodnji. To pomeni, da dokler je surovina v skladišču, še ni strošek, čeprav nastajajo stroški zaradi skladiščenja.

Stroške lahko delimo po različnih vidikih: po vrstah, po stroškovnih mestih in po stroškovnih nosilcih. Po načinu evidentiranja so stroški direktni ali indirektni, glede na obseg proizvodnje pa so stroški variabilni (spremenljivi) ali fiksni (nespremenljivi). Vsak vidik nam po svoje pove, kako, kje, koliko in za kaj nastanejo stroški. Razporeditev stroškov po vrstah nam pove, koliko smo porabili surovin, polizdelkov, pomožnega materiala, dela, amortizacije, tujih storitev in podobno. Razpored po stroškovnih mestih nam pove, kje so gornji stroški nastali: v osnovni proizvodnji, v pomožnih dejavnostih, na transportu, v upravi in podobno. Nosilec vseh stroškov je proizvod. Razpored po nosilcih nam pove, zaradi katerih proizvodov so stroški nastali: papir, karton, lepenka, vse razporejeno po gramaturah, nazivu, barvi, številkah in podobno.

Za nekatere stroške lahko takoj ob nastanku ugotovimo, zaradi katerih proizvodov so nastali. To so direktni stroški. Na primer za surovine vemo, za katere proizvode smo jih porabili, vemo tudi, ka-

so variabilni ali spremenljivi stroški in so od proizvodnje odvisni. Tako npr. stroški za surovine in polizdelke nastanejo samo, kadar proizvajamo. Če stroji stojijo, teh stroškov ni.

Drugi stroški pa nastanejo v vsakem primeru, če kaj delamo ali če ničesar ne delamo. To so fiksni stroški in so od proizvodnje neodvisni. Tako na primer amortizacijo moramo obračunati, premije zavarovanja moramo plačati, obresti od kreditov moramo plačati, osebne dohodke vsi hočemo imeti, družbi prispevke moramo odvesti, nekatere storitve drugih moramo plačati in podobno. Vse te stroške podjetje mora pokriti. Če pa kritja nima, v njihovi višini, nastane izguba.

Vsi stroški, ki kakorkoli in kjerkoli nastanejo v podjetju, se na koncu koncev prenesejo na proizvode. S prodajo proizvodov na trgu, podjetje te stroške realizira. Prodajna cena lahko te stroške krije ali pa jih ne krije. Če jih krije, podjetje ustvarja dobiček, če jih ne krije, pa ustvarja izgubo.

Analitsko planski oddelek je za vse naše proizvode naredil planske kalkulacije, v katerih je upošteval vse stroške in iz tega smo naredili grafikone in jih dali odgovornim v obravnavo. Tu objavljamo samo splošni primer grafikona z obrazložitvijo.

Na grafikonu so prikazani stroški posameznih proizvodov, prodajna cena in dobiček ali izguba, vse izračunano na eno strojno uro. Elementi stroškov in cen torek prikazani po količinski enoti — toni izdelka ampak po časovni enoti — eni uri dela proizvodnega stroja. Časovni prikaz stroškov daje bolj realno sliko donosnosti posameznih proizvodov, kjer je za to enoto količine (tono) potreben različen izdelavni čas. Ker so naši proizvodni stroji zasedeni skoraj 100 %, je izredno pomembno, katero vrsto izdelka izdelujemo v enoti časa. Različni proiz-

jo prodajno ceno na zadnjem (skrajno desno) proizvodi z najnižjo prodajno ceno. Neto prodajna cena je tista, ki jo podjetje doseže po odbitku rabatov, provizij in morebitnih drugih odbitkov.

Direktni stroški so upodobljeni v grafikonu s tanko krivuljo, izračunani pa so na podoben način kot prodajna cena, torej DIS na tono, deljeno s časom izdelave ene tone na stroju. Normalno gibanje krivulje DIS bi moralo biti tako, da je le-ta pod krivuljo prodajne cene. Iz grafikona je razvidno, da je krivulja DIS pri enem proizvodu iznad krivulje prodajne cene. To pomeni, da prodajna cena tega proizvoda ne krije niti direktne stroške ter da se njegova proizvodnja sploh ne izplača. Če direktnim stroškom dodamo fiksne stroške obrata (FISO) in fiksne stroške uprave (FISU), dobimo lastno ceno (LC) proizvoda. Tudi LC je izražena na uro.

Krivulja lastne cene je v grafikonu prikazana s točkami in bi se tudi ona normalno morala gibati pod krivuljo prodajne cene. V prikazanem grafikonu je le-ta pri nekaterih proizvodih nad prodajno ceno. To pomeni, da se taki proizvodi prodajajo z izgubo oziroma prodajna cena ne krije stroške lastne cene. Vendar je pri ugotovitvi upravičenosti takih izdelkov situacija nekoliko drugačna kot pri direktnih stroških. V določenih primerih, kadar ni drugih ali kadar to terja tržna situacija (obdržanje kupcev, vezana prodaja), se izplača izdelovati tudi take izdelke, pri katerih se izkazuje izguba, če le-ti pokrivajo vsaj delno fiksne stroške. To so predvsem taki izdelki, pri katerih je krivulja DIS pod prodajno ceno, krivulja LC pa nad ceno.

Razlika med prodajno ceno in lastno ceno proizvoda se kaže kot dobiček ali izguba. Na grafikonu je to upodobljeno s črtno krivuljo in ta predstavlja zrcalno sliko krivulje lastne cene. Tam, kjer krivulja kaže izgubo, je torej negativna, je lastna cena višja od dosežene prodajne cene.

Čeprav smo nekatere izraze, ki smo jih do sedaj uporabili, že delno pojasnili, je potrebno, da jih za tiste člane, ki jih ti izrazi niso tako domači, še nekoliko bolj navedemo obrazložimo.

Neto prodajna cena (PC) je prodajna cena, ki jo podjetje doseže na prodajnem trgu. Le-ta predstavlja realizacijo podjetja v nekem časovnem obdobju. Prodajna cena vsebuje torej vse stroške in dobiček. Prodajna cena se formira na trgu pod določenimi tržnimi pogoji, kadar je tržišče svobodno ali pa je regulirana po organih oblasti, ki urejajo gospodarske zadeve. V vsakem primeru je v naprej določena in je odvisna od povprečnih proizvodnih stroškov vseh proizvajalcev, ne pa od proizvodnih stroškov enega samega proizvajalca. Zato prodajno ceno ni možno prilagajati proizvodnim stroškom in višini zelenega dobička, ampak narobe.

Direktni stroški (DIS) so stroški, ki nastanejo direktno na proizvodnih in jih je kot take možno evidentirati. Med te stroške spadajo predvsem stroški za porabljene surovine, polnila, barvila, embalaža, sita, klobučevine, amortizacija strojev, električna energija, para, voda in osebni dohodki delavcev, zaposlenih na proizvodnih strojih.

V našem primeru je večina direktnih stroškov variabilna. To pa pomeni, da rastejo kadar raste proizvodnja oziroma da padajo, kadar pada proizvodnja. Variabilni stroški so predvsem stroški surovin, polnil, barvil in podobno. Amortizacija strojev in delno osebni dohodki pa so fiksni stroški.

Povedali smo že, da so fiksni stroški taka vrsta stroškov, ki v vsakem primeru nastanejo. Povedali smo tudi, da je take stroške treba v vsakem primeru pokriti ne glede na to ali kaj proizvajamo

Pogled na kalorično centralo z vzhodne strani

ali ne in ne glede na to, kakšna je realizacija.

Ker so fiksni stroški stalni, imajo to lastnost, da na enoto proizvoda padajo, kadar proizvodnja raste in narobe, na enoto proizvoda rastejo, kadar pada proizvodnja. Ti stroški torej imajo po enoti proizvoda nasprotno gibanje od gibanja proizvodnje. Zato je tudi visoka proizvodnja cenena, nizka pa draga. Zato se končno tudi v našem podjetju borimo za visoke naročilne količine, ker majhne količine pomenijo drago proizvodnjo, kar pri stabilni prodajni ceni pomeni nizek dobiček ali izgubo.

Vsi fiksni stroški se pri nas delijo na fiksne stroške obrata (FISO) in fiksne stroške uprave (FISU), pri čemer so kot obrat mišljeni proizvodni stroški.

FISO zajema predvsem naslednje stroške: pomožni material (vsi izdelki kovinsko predelovalne industrije, kemične, tekstilne, lesne in drugih panog, ki jih izdaja skladišče tehničnega materiala), pisarniški material, maziva in goriva, drobni inventar, potni stroški in dnevnice, investicijsko vzdrževanje, obresti od kreditov, namoštela osebnega dohodka za dopuste, praznike, izredne študije in podobno, transportne storitve in vzdrževanje, ki zajema stroške dela in delavnic.

FISU zajema enake stroške kot smo jih našli za FISO, razen teh pa še: prometne storitve drugih, PTT storitve, storitve neproizvodnih obrti, stanovanjski prispevek, reklama in reprezentanca, amortizacija (razen strojev), zavarovanje vseh vrst, članarine, prispevek za mestna zemljišča, vodni prispevek, prispevek za Bos. krajino, dodatni prispevek za socialno zavarovanje in drugi podobni stroški.

Za leto 1972 je v našem podjetju planirano ca. 2 milijarde starih din fiksni stroškov ali okrog 165 milijonov na mesec. Če k tej številki dodamo še fiksne stroške, ki jih pri nas vsebujejo direktni stroški, pa ti narastejo na blizu 3 milijarde starih din letno. To so stroški, ki nastanejo, ko še ni niti kilograma proizvodnje.

Sedaj je morda bolj jasno zakaj je v našem podjetju življenjsko

važnega pomena visoka izraba kapacitet in zakaj vsaka ura zastojev tako ogromno stane. Visoke fiksne stroške je možno pokrivati samo z visoko proizvodnjo oziroma z visoko izrabo kapacitet. Ocenjujemo, da bi naše podjetje zašlo v izgubo, če bi izrabljalo strojne kapacitete manj kot 85 %.

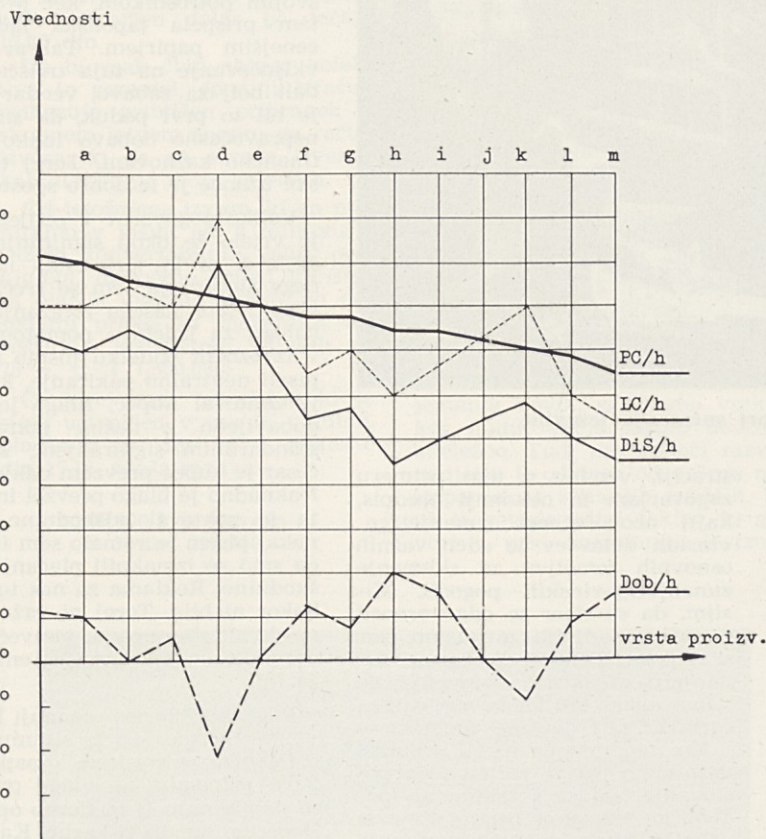
Lastna cena proizvoda (LC) zajema vse stroške proizvodnje, ki nastanejo v nekem razdobju ne glede na njihovo poreklo ali vzrok. Lastna cena vsebuje stroške brez dobička, lahko pa vsebuje izgubo. Ob stalni prodajni ceni izdelkov je možno povečati dobiček tako, da se zniža lastna cena izdelkov, le-ta pa bo nižja, če bodo stroški proizvodnje nižji. Iz tega lahko naredimo sklep, da vsak zaposleni v našem podjetju lahko vpliva na povečanje oziroma zmanjšanje dobička, ker vsi pri svojem delu povzročamo stroške. Ti stroški pa so lahko potrebni ali nepotrebni. Nepotrebni stroški direktno zmanjšujejo dobiček, s tem pa zmanjšujejo osebne dohodke in sklade podjetja.

Ljubiša Milić

V Zvezni republiki Nemčiji več papirja po slabših cenah

Proizvodnja papirne industrije se je v prvem četrtletju 1972 povečala za 3,3 % na 1,464 (1,418) milijonov ton papirja in lepenke, medtem ko se je v letu 1971 omejila na 1,4 % mero rasti. Stanje naročil se odvija pozitivno. Zaradi slabih prodajnih cen pa je dohodek izredno slab in papirna industrija stremi za povišanjem cen, kar zahtevajo višji stroški. Indeks prodajnih cen za staničevino in papir je znašal v marcu 96,3 (1962 = 100), kar je za 3,4 % manj kot v predhodnem mesecu, medtem ko so se stroški, ki so se že leta 1970 povečali za 15 do 18 %, v letu 1971 povečali za nadaljnjih 5 do 10 % (TŠ).

Vir: Handelsblatt 101, 29. 5. 1972.

teri delavci in koliko časa delajo neposredno na proizvodu.

S temi in takimi stroški se proizvede takoj obremeniti. Za nekatere stroške pa v naprej ne moremo z gotovostjo reči, zaradi katerega proizvoda so nastali. Tako na primer vzdrževalna dela se našajo na vse proizvode, vodstvo proizvodnje dela za več proizvodov hkrati, podobno je z razsvetljavo, čiščenjem in mazanjem strojev, z osebnimi dohodki delavcev v upravi in tehničnih službah in podobno. To so indirektni stroški, ki jih potem po določenih ključih prenašamo na posamezne proizvode.

Nekateri stroški nastanejo samo takrat, kadar proizvajamo. To

vodi dajejo v enoti časa različne višine dobička oziroma dohodka. Podjetje je vsekakor bolj zainteresirano za tiste proizvode, ki dajejo večji dobiček oziroma dohodek. V grafikonu so prikazi naslednjih elementov:

1. Neto prodajna cena (PC) na uro
2. Direktni stroški (DIS) na uro
3. Lastna cena (LC) na uro
4. Dobitek ali izguba na uro

Neto prodajna cena je izračunana tako, da je prodajna cena za eno tono deljena s časom izdelave ene tone na stroju. V grafikonu je prodajna cena prikazana v padajočem zaporedju in sicer tako, da so na prvem mestu (skrajno levo), proizvodi z najviš-

Ureditev skladišča papirnih odpadkov

KOLIČEVO, JUNJA — Skladišče papirnih odpadkov je dolgo 100 m in široko 20 m. Ostršeje skladišča sloni na železobetonskih nosilcih. Med posameznimi nosilci je betonski obod, visok 1 m. Ob južni strani, na celotni dolžini skladišča, je asfaltirana ploščad, široka 14 m. Na severni strani skladišča sta 2 razkladalni rampi in industrijski tir. V skladišču je montirano mostno dvigalo, ki se premika v smeri vzhod-zahod. V jugozahodnem kotu skladišča je montiran razpuščevalnik papirnih odpadkov in transportni trak. Po sredini skladišča je 4 m široka prometna pot v smeri vzhod-zahod. Severno od prometne poti so uskladiščeni papirni odpadki v razsutem stanju (časopis, revije in akti), južno od prometne poti pa so skladiščeni papirni odpadki v balah. Na asfaltni ploščadi južno od skladišča so uskladiščeni papirni odpadki IX. in XII. vrste. Papirne odpadke dovažajo tudi prevozniki s kamioni ali pa so dostavljeni z železniškimi vagoni. Iz vagonov delavci ročno in z ročnimi vozički naložijo bale iz vagonov na prikolico, traktorist zapelje naloženo prikolico v skladišče, kjer bale delavci spet ročno razkladajo in zlagajo v sklade.

Pomanjkljivosti sedanjega načina transportiranja in skladiščenja papirnih odpadkov so:

1. Sedanji sistem skladiščenja glede na velikost površine skladiščnega prostora je neekonomičen. Skladišče je bolj površinsko kot prostorninsko izkoriščeno.

2. Zaradi prometne poti po sredini skladišča je izgubljenega najmanj 400 m² skladiščnega prostora.

3. Ker skladišče nima zunanjih sten, papirne odpadke delavci skladiščijo levo in desno od prometne poti do višine ca. 2,5 m. Vzrok temu so težke bale in neenakomernost bal.

4. Sedanji način razkladanja papirnih odpadkov iz vagona na prikolico zahteva daljši prevoz, večkratno prekladanje bal, pri čemer se precej bal razsuje.

5. Zaradi težkih bal (tudi po 3000 kg) delavci ne morejo nakladati bale v sklade, višje od 2,5 m.

6. Ker skladišče nima sten, raznaša veter odpadke po skladišču in okolici.

Zgoraj navedene pomanjkljivosti bodo odpravljene z naslednjimi ukrepi:

1. Transportna pot po sredini skladišča se bo ukinila. Pot bo tekla po asfaltirani ploščadi ob južni steni skladišča. S premestitvijo prometne poti pridobimo 400 m² skladiščnega prostora.

2. Za dovoz in skladiščenje papirnih odpadkov s kamioni ali prikolicami v posamezne hoje bodo odstranjeni vmesni zidovi med nosilci strešne konstrukcije.

3. Za povečanje volumna skladiščnega prostora bodo med nosilce strešne konstrukcije sezidane stene na severni in zahodni strani skladišča do višine 5 m. S tem bo podana možnost, da bodo delavci v eno hojo uskladiščili od 120—125 ton papirnih odpadkov.

Celotno skladišče je razdeljeno na 20 hoi, vsaka hoja je široka 5 in dolga 20 m.

4. Za razkladanje papirnih odpadkov se bo uporabljal industrijski tir na severni strani skladišča, kjer sta tudi 2 razkladalni rampi.

5. Za transportiranje in skladiščenje bal v višino naj se nabavi klesče, ki se hidravlično odpirajo in zapirajo.

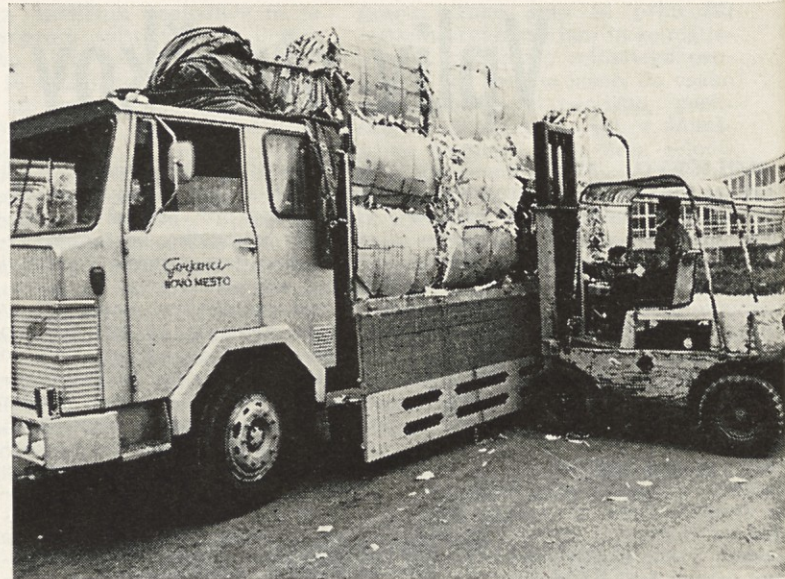
6. Razkladanje bal papirnih odpadkov iz vagona bo potekal po naslednjem postopku: delavec bo s pomočjo ročnega vozička dostavil balo papirnih odpadkov na ploščad razkladalne rampe. Voznik viličarja bo s klesčami prijel balo, jo odpeljal v za to določeno hojo in jo postavil v sklad. Bale papirnih odpadkov bo skladal po

širini hoje. Najprej bo zložil eno vrsto, nato naložil na prvo vrsto drugo vrsto bal itd.

7. Sedanja akordna postavka znaša za skladiščenje bal od 2—4 m za eno osebo v 8 urah 4.552 kg. Pri tem pa moramo še upoštevati transportno pot za prevoz s traktorjem, ki znaša 4 min. Čas za izpraznitev enega vagona s predpostavko, da je v njem 20 t papirnih odpadkov v balah po 150 kg, znaša za 2 osebi 1 uro in 56 minut.

8. Hoje bodo opremljene s tablam, iz katerih bo razvidna vrsta uskladiščenih papirnih odpadkov.

K ureditvi transportiranja in skladiščenja papirnih odpadkov v balah se bo pristopilo v mesecu juliju.

Razkladanje bal s kamiona z viličarjem

Prednosti zunanjetrgovinskega poslovanja

VEVČE, JUNJA — Malokdo v našem podjetju razmišlja o tem, če in kakšne prednosti prinaša podjetju zunanjetrgovinsko poslovanje, mnogo pa jih je, ki so prepričani, da je to več ali manj »nujno zlo«, ki si ga je nekoč nekdo izmislil ali pa je le modna gospodarska muha.

Obratno pa skoraj vsi naši državljani poznajo prednosti, ki nam jih nudijo privatni devizni računi in najbolj široko odprte meje z našimi sosednimi državami. Seveda, za tako živahno dejavnost mora biti neka kontrola. Carinski pregled vsi državljani dobro poznajo. Smisel starega pregleda »dajte cesarju, kar je cesarjevega« pa zelo počasi spoznavamo, tako posamezniki kot gospodarske organizacije. Izjeme so bil ein ostanejo, zato v dnevnem časopisu prav v zadnjih časih mnogokrat čitamo o tihotapljenju blaga posameznikov in nepravilnem prijavljanju — deklariranju blaga — gospodarskih organizacij.

Tihotapljenje blaga vsekakor prinaša neko korist »tihotapcu«, saj je to poznal že Martin Krpan iz Levstikove povesti. Tihotapljenje in prikrivanje blaga je prepečeno v vsaki državi, zato se ne jezimo na carinske organe. Pobiranju davka in davščin se ne izmikajmo, ker sicer od države tudi nimamo kaj iskati.

Kako pa mi kot gospodarska organizacija gledamo na to? Ali izkoriščamo vse možnosti, ki jih zunanjetrgovinsko poslovanje nudi, vsaj do take mere kot vsak posameznik? Kakšna je carinska kontrola nad blagom za naše podjetje in koliko smo poštteni do naše družbe?

Iz delovnih izkušenj v naši tovarni in iz prakse v prejšnjih podjetjih bi želela prikazati to poslovanje na najbolj razumljiv način.

Zunanja trgovina še dolgo ni tako enostavna kot si jo predstavljamo. Na splošno imamo pri tem pred očmi lepa dolga potovanja v inozemstvo na tuj račun, ostalo

pa se samo uredi. Potovanje je lahko zelo prijetno, včasih pa tudi velika muka. Odvisno je od naloge, zakaj se potuje. Če bi v našem podjetju napravili analizo službenih potovanj v inozemstvo, bi ugotovili, da zunanjetrgovinski delavci praktično ne potujejo. Čudno, ali ne? Vsak dan ugotavljamo, kako nas zunanji dobavitelji oblegajo z obiski, s ponujanjem blaga in drugih svojih uslug. Kako pa mi prodajamo naše blago na tuja tržišča? Brez namerne kritike mislim, da bi v tem lahko posnemali samo tujce.

Najboljši, najtesnejši kontakt z našim kupcem, včasih tudi z do-

Kolegica iz Papirnice Količevo je v svojem članku v zadnjem »Našem delu« št. 5 točno prikazala pogoje, pod katerimi se lahko vpiše v register podjetij za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov podjete, ki to želi. Pred letom 1962, ko so dovoljenja za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov izdajali še zvezni organi, je veljal predpis, po katerem si je moralo podjetje pridobiti, tudi od zveznih organov, za vsakega svojega uslužbenca, ki je direktno kontaktiral z zunanjimi partnerji, posebno dovoljenje — soglasnost —, ki jo je ob nepravilnosti tudi izgubil. Sem proti velikim admini-

vzorčni službi oziroma standardiziranim kvaliteta. Razne, včasih za nas zelo neprijetne kupčeve zahteve so nas hitro zbližale s potrošniki. Mnogo so pripomogle h konkurenčnosti na raznih tržiščih. Želim se vrniti v dobo naše konservativnosti, ko smo trdili oziroma izkalkulirali, kako drago je paletno pakiranje. Naši prvi nemški kupci niso odnehali s paletami. Skoraj vsilili so nam jih, mi pa si danes modernega tudi ekonomskega transportiranja papirja brez palet ne moremo več zamišljati.

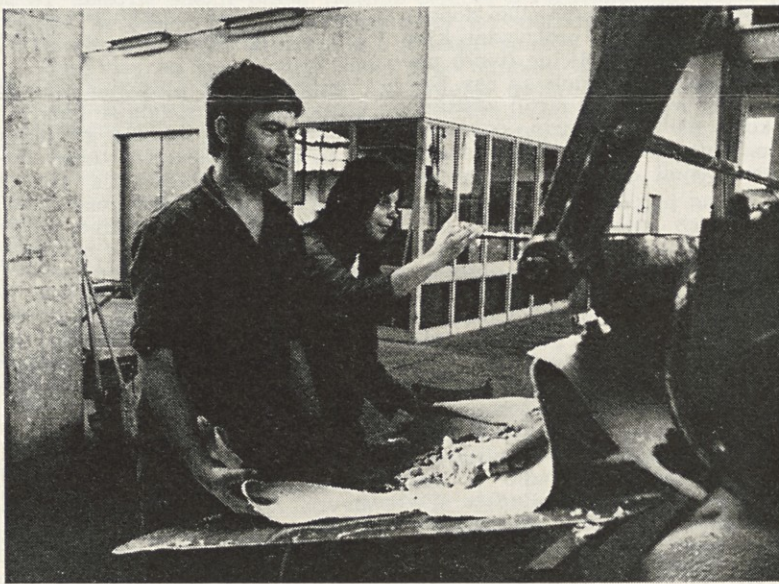
Pravočasna dobava oziroma vkrcanje blaga na ladje nam v začetku tudi ni šla v račun. Redki so, ki v podjetju vedo, da smo na začetku našega izvoza med prvimi pošiljkami papirja za Turčijo morali priznati naknadno poseben popust, ker smo papir prepozno poslali. Turški kupec je dokazoval, da je z zakasnelo dobavo izgubil možnost prodaje papirja svojim potrošnikom, ker je medtem prispela japonska ladja s cenejšim papirjem. Takrat smo vključevanje na tuja tržišča gledali bolj za zabavo, vendar nam je bil to prvi poduk, da smo za nepravčasno dobavo lahko tudi finančno kaznovani. Torej trgovske uzance je le dobro spoštovati.

Veliko pogovorov v podjetju se je vrtilo že okoli signiranja pošilk. S prvim primerom napačnega signiranja sem se srečala v prvem letu našega izvažanja. Na nalogu za izdelavo pomotoma že v izvoznem oddelku nismo predpisali nevtralnega pakiranja, kot ga je zahteval kupec. Blago je bilo dobavljeno z našim takratnim standardnim signiranjem, zaradi česar je kupec prevzem odklanjal. Naknadno je blago prevzel in tudi ta je zahteval odškodnino. Kar nekaj pisem je romalo sem in tja, da smo se izmaknili plačanju odškodnine. Reklama za nas to vsekakor ni bila. Torej ni važna samo kvaliteta papirja, temveč tudi opremljanje teh pošilk, embalaža itd.

Vsekakor so naši zunanji kupci veliko prispevali k stalnim izboljšavam kvalitete papirjev. Prve pripombe na vlogo papirja so dajale najbolj moderno opremljene italijanske tiskarne. Kar nekaj let je preteklo, da smo prišli do spoznanja, da je to nujnost. Dve napravi za vlaženje je podjetje že naročilo. Seveda nakup teh naprav ni odvisen samo od zahteve kupca, temveč tudi finančne zmogljivosti podjetja.

Moji sodelavci v izvoznem oddelku imajo sigurno še dobro v spominu, kolikokrat smo obravnavali, včasih samo dobronamerne pripombe kupcev, na razne nianse, včasih pa tudi reklamacije. Dober in pameten trgovec zna hitro utemeljiti svojo zahtevo po bonifikaciji. Čim smo se odločili za vključitev na mednarodni trg, moramo s tem dejstvi računati.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Uvajanje delavke pri snemanju lesovine

baviteljem, je lahko najboljša marketing — služba.

Kakšne naloge pa ima potem zunanjetrgovinski oddelček?

Kljub ne najbolj primerni organizaciji tega oddelka skrbi ta na svoj način za ekspeditiven kontakt s kupci in dobavitelji, zastopa podjetje pred že v začetku omenjeno oviro — carinskimi organi — pred službo devizno dokumentarne kontrole, devizno inšpekcijo, po izvozu skrbi za čim hitrejši priliv deviz, po uvozu za pravilna, po predpisih izvršena plačila. Nepravilnosti v tem poslovanju so za vsa podjetja, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino, zelo škodljiva, mnogokrat, kot sami razberete iz dnevnih časopisov, sledijo hude denarne kazni tako za posameznika, še večje za podjetja. Zelo natančno in tekoče morajo delavci tega oddelka poznati vse gospodarske, carinske, devizno-finančne predpise kot vsesplošne trgovske in špeditorske uzance, predpise zavarovanja in poslovati z dobro ekspeditivnostjo, da ne povzročijo zapetljajev s stranko ali že naštetimi organi. Pri vsaki taki napaki se ugotovi takoj vsak posameznik, ki jo je povzročil. Pri tem poslovanju ni izgovarjanja na nepristnost, nevednost ali izmeno, kot smo navajeni.

straciji, vendar v tem primeru zagovarjam ta nekdani predpis, kajti neoporečnost zunanjetrgovinskih delavcev je eden važnih osnovnih temeljev za sklepanje zunanjetrgovinskih pogodb. Mislim, da se sicer te odgovornosti v našem podjetju zavedamo, kar v 12 povojnih letih direktnega zunanjetrgovinskega poslovanja do danes nismo bili kaznovani niti za carinske niti devizne prekrške. Ker moj namen ni bil prikazovati samo težave zaradi tega poslovanja, saj se s takimi ali podobnimi težavami bori vsi naši oddelki, vsak naš delavec, zato nadalje na zelo preprost način opisujem razne prednosti zunanjetrgovinske dejavnosti, ki jih že poznamo ali pa tudi ne.

Pred približno 12 leti smo pričeli pošiljati razne vzorce naših papirjev po svetu. Če te vzorce danes pogledamo, ugotovimo kako borni so. Vsaka vzorčna pošiljka se je razlikovala od naslednje, enostavno prodajali smo proti predloženim kupčevim vzorcem.

Preteklih 12 let je narekovalo nujno organiziranje vzorčne službe. Le-ta je danes lepo urejena, izvozna naročila sprejemamo v večini samo v naših standardnih kvalitetah.

Naš izvoz na razna tuja tržišča nas je prisilil k standardizirani

Prednosti zunanjetrgovinskega poslovanja

(Nadaljevanje s 6. strani)

odklanjamo pa jih lahko samo s kvaliteto papirjev, točnostjo in ekspeditivnostjo.

Devizna bilanca

Uravnovešena devizna bilanca podjetja — izvoz : uvoz — je važno zrcalo podjetja. Tisti, ki zastopajo stališče, čemu izvažati, ker manj zaslužimo, podpirajo zelo kratkovidno prodajno in gospodarsko politiko podjetja. Razlika med domačimi in tujimi cenami pri klasičnih papirjih sploh ne predstavlja nek znesek, ki bi bistveno vplival na znižanje dobička podjetja. Pri premaznih papirjih je le ta večja, zato premazne papirje izvažamo v manjših količinah, kar trenutno ustreza podjetju zaradi velikega povpraševanja na domačem trgu. Glede na uredbo o zamrznitvi cen, restrikcijo uvoza papirjev, neizkoriščene kapacitete strojev itd. postavljam vprašanje ali se cene na domačem tržišču sploh gibajo po ponudbi in povpraševanju in v kakšni situaciji se bo znašla naša tovarna, ko se bo tržno pravilo tudi pri nas uveljavilo.

Prednost, kot je hitrejši finančni priliv, ne zajema nobene kalkulacije. Ali je važna ali ne, se je izkazalo v dobi visoke neli kvidnosti. Imeli smo priliko spoznati, koliko nas končno stane najemanje dragih kreditov. Žal se ta razlika odraža že v tako visokih nabavnih cenah surovin.

Hitro obračanje lastnih obratnih sredstev prihrani marsikakšno denarce.

Dalje, izvoz omogoča najemanje izvoznih dinarskih kreditov po normalni bančni obrestni meri. V času pomanjkanja rednih obratnih sredstev je to velika prednost. Pogosto menjavanje programa zaradi pomanjkanja raznih osnovnih surovin ni zastoj.

Direktna devizna manipulacija z vsako konkretno valuto tudi nekaj prinese. Ni vseeno ali za uvoz kupujemo dolar po prodajnem tečaju banke 17,15 din za dolar ali pa za uvoz porabimo naš z izvozom: ustvarjen dolar po tečaju 17,00 din.

Da bi vsak član našega kolektiva to razumel, spodnji izračun prikazuje približen prihranek v skupnem letnem znesku na račun izvoza, ki pa ga seveda izvozna kalkulacija ne more zajemati.

Od letošnjega izvoza, ki ga planiramo v višini ca. 2 milijona \$ raznih konvertabilnih valut, ocenjujem, da bomo uspeli koristiti za plačila uvoznih poslov po dosedanji praksi in možnostih direktno v konkretnih valutah ca. 75 %, tj. \$ 1.500.000.

Če torej vsak tak dolar, ki je sicer ustvarjen v raznih valutah, plačamo po din 17.— namesto din 17,15, znaša razlika

$$1.500.000 \$ \text{ à } 0,15 \text{ din} = \\ = N \text{ din } 225.000.—$$

Razlike med prodajnim in kupnim tečajem raznih valut so sicer nekoliko različne, vendar ne tako bistvene, da bi točnejši izračun pokazal drugačno sliko.

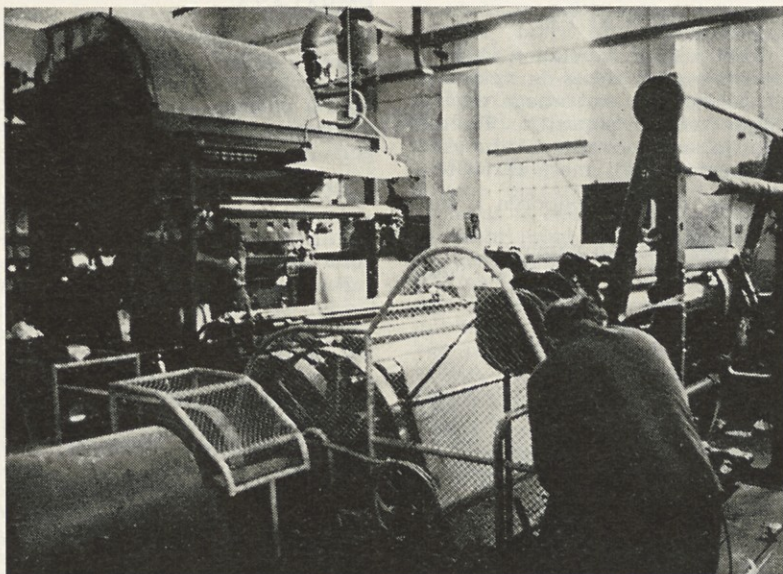
Da bi to prednost še bolje izkoristili, bi moral zunanjetrgovinski oddelek s svojim izvozom ustvarjati valute, ki jih z uvozom direktno izkoristimo.

Ne moremo mimo brez pripombe, da to ni predlog za komisijo za izboljšave, temveč menim, da je to najbolj navadna dolžnost oddelka.

Tudi odplačevanje naših deviznih investicijskih kreditov za premaz, če bi ta možnost obstajala,

kreditov. Tudi z visokim izvozom ne moremo čez noč kupiti novo tovarno. Vsaka investicija ali če hočete kredit mora biti opravičen z rentabilnostjo, možnostjo prodaje novega proizvoda, važno je, kakšna in kje se nahaja baza osnovnih surovin itd. V knjigi »Ameriško izzivanje«, ki je v naši knjižnici in so bili nanjo opozorjeni vsi naši strokovni delavci, so omenjeni lepo in razumljivo vsi razlogi, ki opravičujejo postavitev nove investicije.

S stalnim uvajanjem nove tehnologije posegamo po raznih surovinah iz uvoza, ker naša domača industrija istih še ne proizvaja

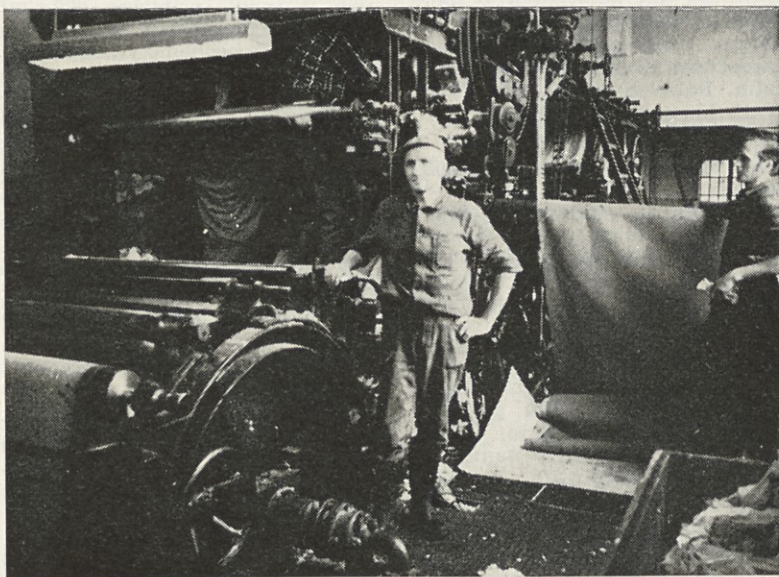

Zaščite morajo biti vedno v redu

bi bilo dobro uskladiti z usmerjanjem izvoza. Konkretno angleški funt, ustvarjen z lastnim izvozom iz retencijske kvote v direktnem prenosu normira N. din 44.—, pri nakupu oziroma zamenjavi iz neke druge valute pa plačamo zanj 44,30 N din. Podobno je tudi z drugimi valutami. Ta pripomba je samo malenkost, ki bi se dala eventualno izkoristiti. Mnogo bolj važna je devizna bilanca podjetja za najemanje novih deviznih kreditov. Beseda retencijska kvota je vsem dobro poznana. Z letošnjim letom se nam ta pravica dela deviz, ustvarjenih z lastnim izvozom, priznava v višini 20 % od dejanske ustvarjenega izvoznega priliva. Pred letom 1972 se nam je po uredbi izdajala retencijska kvota v višini 7 %, najvišji procent v preteklih letih pa smo dosegli v višini 8,75 % pri že prekomernem visokem izvozu.

Zadnja uredba nam torej daje boljšo možnost za odplačilo že zapadlih deviznih kreditov in najemanje novih, saj bomo vsekakor nudili večjo lastno devizno udeležbo. Tudi naš bodoči razvoj podjetja je odvisen od našega nastopanja na zunanjih tržiščih. Ni pa to seveda edini faktor, ki govori v prid najemanja deviznih

ja ali pa ne tako kvalitetno, da bi bile primerne za naš precej zahteven asortiment. Ker naši uvozni devizni predpisi ne dopuščajo popolno liberalizacijo uvo-

Remontna dela na PS I

za, je uporaba takih surovin iz uvoza možna samo na podlagi sprejetih večjih izvoznih obvez.

Iz raznih razlogov, ki so omenjeni, se podjetje ne more izogniti tako izvozu kot uvozu. Ima pa možnost, da svojo devizno bilanco regulira po potrebi na nižji nivo. To dejstvo je verjetno pred približno 12 leti narekovalo ustanovitev zunanjetrgovinskega oddelka. Zanimivo bi bilo slišati, kakšna dodatna režijske stroške je s tem prevzelo podjetje.

Izvoz in uvoz blaga bi se za naše podjetje vršil v vsakem primeru v približno enakih zneskih ali razmerju, kot jih poznamo iz naših rednih poročil za vseh 12 let nazaj. Vse te posle bi za nas mogla zaključevati razna izvoznouvozna podjetja v Jugoslaviji, proti plačilu tozadevnih uslug — provizije — ali pa bi jih izvrševali sami, kot je bilo to do sedaj.

Poprečno provizijo, ki bi jo plačali, ocenjujem na 2,2 % od devizne vrednosti, tako izvoza kot uvoza. Za leto 1972 bi torej pri predvidenem izvozu v višini ca. 2.000.000.— \$ in uvozu na enaki višini, torej od skupnega prome-

Kako priti do hidranta?

ta 4.000.000.— \$ plačali naslednjo provizijo:

$$2,5 \text{ provizije od } \$ 4.000.000.— \\ = \$ 100.000.—$$

izraženo v din po uradnem tečaju 17.— din za dolar

$$1.700.000.— \text{ din}$$

Povprečno provizijo v višini 2,5 % smatram za realno, ker ima nižji procent provizije samo celuloza, vsi ostali artikli pa precej višji; celo do 8 % se je pri drobnih artiklih in manjših zneskih obračunavala v preteklem letu, provizija pri izvozu pa se gibala med 2,5—3,5 %.

Sprejati omenjeni znesek v višini din 1.700.000.— ni izkoriščen do maksimalne možnosti, ker približno 15—20 % poslov za nas izvršijo izvozna ali uvozna podjetja.

gube ali pomanjkljivosti pa že v začetku takoj zatre ali vsaj omeji.

V. J.

Moderno uskladiščenje NCR papirja

VEVČE, JUNIJA — V obratu Vivelles koncerna Wiggins Teape v Belgiji, kjer proizvajajo NCR papir, so ravno sedaj končali gradnjo največjega in najmodernejšega skladišča v Evropi. To skladišče, stalo je med drugim 11.595.000 DM, so gradili v dveh etapah od leta 1969 dalje. Ker je NCR papir sestavljen iz treh plasti, zgornjega lista, vmesnega in končnega in ker te vrste papirja izdelujejo v različnih barvah in gramskih težah, v formatih in zvitkih, je tudi izvedba skladišča precej bolj komplicirana kot pri normalnih skladiščih. Skladišče so gradili z namenom, da bi bila oskrba z NCR papirjem na področju EGS (Evropska gospodarska skupnost) čimboljša.

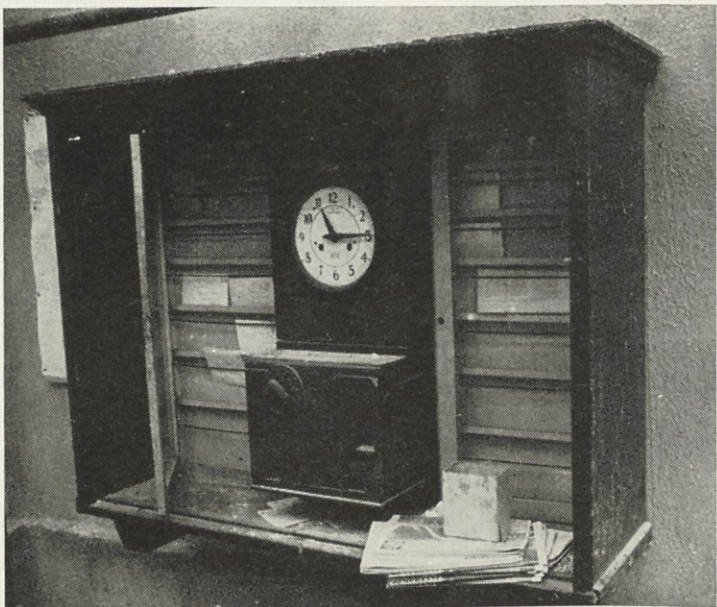
V skladišču je vpeljan sistem šesti havtomatičnih dvigal, kot tudi transportnih vozil, ki tečejo po centralnih, vertikalnih tirih. S pomočjo viličarjev lahko palete vzdolž premikalnih poti potiskajo levo in desno na ustrezne prostore. Glede na statistične analize oziroma glede na izmero in težo palet, bo v zgradbi 12.000 regalov. V vsakem regalu lahko skladiščijo tapeto 1 × 1,35 m. V eni etažni višini lahko tako spravijo največ 1.200 kg blaga, s čimer je izkoriščen celoten volumen skladiščnega prostora.

Pri enem dvominutnem vhodnem oziroma izhodnem ritmu gibanja palete je predvidenih šest polno avtomatičnih transporterjev, ki se gibljejo ravno tako v več smereh, v dolžini 105 m in v dvanajstih etažah na vsaki strani. Pri tem so dosegli hitrost premikanja 996 m na minuto, dvigalna hitrost pa je 20 m na minuto.

Osnovni tloris skladišča je 29 × 113 m, višina stavbe pa je 24 m. S skladiščem je tesno povezana tudi pakirnica in odpremnica. Poskrbljeno je tudi za požarno varnost, kajti celotni steber, ki deli stavbo na dva dela, je narejen iz ognja odpornega betona, seveda pa so pri tem vključene še druge požarno varnostne naprave. Ves proces v skladišču se odvija po sistemu luknjanih kartic s tem, da so vse delovne moči maksimalno izkoriščene.

Tako skladišče predstavlja lep primer, kako važno je, na kakšen način spravimo določeno vrsto papirja. Tudi v Vevčah proizvajamo vedno boljši asortiment papirja in bo treba težiti k temu, da bodo skladiščni prostori primerni, saj so sicer zaman vsi napor v proizvodnji, kjer težijo k izboljšanju kvalitete. Tudi najboljši papir v slabem skladišču ni več tisto, kar je bil.

M. Žemva

Sem stara in netočna ter odšla v zaslužni pokoj

Terminologija s področja industrije celuloze in papirja

LEPENKA (karton, papir) S SLAMOVINO

Lepenka (karton, papir), ki vsebuje tudi rumeno slamovino. Normalno je rumenkaste barve.

Sinonim: slamna lepenka (netočno)

A: mixed straw paper or board
F: papier ou carton paille mixte
N: das Strohmischnpapier; die Strohmischnpappe

SLAMNA LEPENKA (karton, papir)

Lepenka (karton, papir), ki je izdelana izključno ali v pretežni meri iz rumene slamovine ter je zato naravno rumene barve, večkrat grobe vlaknaste strukture.

Sinonim: lepenka s slamovino (netočno)

A: yellow straw paper or straw board
F: papier ou carton pure paille
N: das Strohpapier; die Stroh-pappe

SVETLOBNO OBČUTLJIVI PAPIRJI

Skupni naziv za finalne proizvode oplemenitenih papirjev, katerih površina je občutljiva za svetlobo tako, da je to lastnost mogoče uporabiti za izdelavo fotografij, kopij risb, spisov itd. Najvažnejše vrste so: fotografski in heliografski papirji.

Sinonim: fotosenzitivni papirji
A: sensitized paper, photosensitive papers
F: papier sensibilisé; papiers sensitives a la lumière
N: das lichtempfindliche Papier

HELIOGRAFSKI PAPIR

Skupinski naziv za vse tipe finalnih oplemenitenih papirjev, katerih površina je svetlobno občutljiva in namenjenih za razmnoževanje risb, tekstov itd., razen fotografskih papirjev. Posamezne tipe heliografskega papirja so ozalid papir, diazokopijski papir, modrokopijski papir, itd.

Sinonim:
A: heliographic paper
F: papier heliographique
N: das heliographische Papier

DIAZOKOPIJSKI PAPIR

Skupen naziv za določene vrste heliografskih papirjev oplemenitenih oziroma premazanih s svetlobo občutljivim diazo- premazom. Po osvetljenju skozi matrico in razvijanju največkrat po sistemu brez prisotnosti vode se dobi temno kopijo na belem polju.

Sinonim: ozalid papir (nepravilno, ker je to le posebna tipa diazokopijskega papirja),
A: diazoprint paper
F:
N: das Diazo-Papier

SUROVI DIAZOKOPIJSKI PAPIR

Dobro strojno gladki celulozni papir iz močno mlete papirne snovi, homogena površina, ki se ne zvija pri predelavi ali v končni uporabi. Papir je dobro klejen, včasih tudi delno mokročen, namenjen za izdelavo diazokopijskega papirja.

Sinonim:
A:
F:
N:

MODRO-KOPIJSKI PAPIR

Skupni naziv za določene vrste heliografskih papirjev, ki so premazani s svetlobo občutljivo snovjo, s pomočjo katere se dobi pri osvetljevanju skozi matrico negativni ali pozitivni odtis ozir. modro kopijo na belem polju ali belo kopijo na modrem polju. Premaze mase vsebujejo med drugim tudi železove soli.

Sinonim: cianografski papir
A: blueprint paper
F: papier héliographique; papier ferro industrial
N: das Blaupapier; das Ciano-typpapier; das Eisenblaupapier

SUROVI MODROKOPIJSKI PAPIR

Dobro strojno gladki celulozni papir iz močno mlete snovi, ki se ne sme zvijati pri predelavi ali končni uporabi. Je močno klejen, delno mokro močen in odporen proti obdrnjenju v vlažnem stanju. Namenjen je za izdelavo modrokopijskega papirja.

Sinonim:
A: base blueprint paper
F: papier brut héliographique
N: das Roh-Eisenblaupapier

OZALID PAPIR

Posebna vrsta diazo-kopijskega papirja, namenjena za razmnoževanje risb in tekstov s temno reprodukcijo na svetlem polju. Razvijajo ga v plinski amonični fazi.

Sinonim:
A: ozalid paper
F: papier ozalid
N: das Ozalid-Papier

SUROVI OZALID PAPIR

Brezlesni papir brez tujih primesi, npr. železa in železovih spojin, dobro klejen, dobro strojno gladke površine namenjen za izdelavo ozalid papirja.

Sinonim:
A: base ozalid paper
F: papier ozalid brut
N: das Ozalid-Rohpapier

BELI TRIPLEX KARTON

Karton, v glavnem izdelan iz papirnih odpadkov, obe krovni plasti pa sta sestavljeni iz bele lesovine, nebeljene celuloze in belih papirnih odpadkov. Karton je največkrat strojno gladkosti in v listih. Rabi se za izdelavo manj ličnih kartonažnih artiklov.

Sinonim:
A: groundwood mixed pulp board
F: carton de pâte de bois blanche mixte
N: Weisse Mischpappe

RJAVI TRIPLEKS KARTON

Karton, izdelan največkrat le iz papirnih odpadkov, včasih pa tudi z dodatkom svežih vlaknin, katerega vsaj ena zunanja plast — sta rjave barve. Karton je namenjen za izdelavo preprostih in manj ličnih kartonažnih artiklov. Karton je večinoma strojno gladek, neklejen, največkrat v listih.

Sinonim:
A: brown mixed pulp board
F: carton de pâte brune mixte
N: braune Mischpappe

PRELEPKA

Končni tiskarski proizvod, ki omogoča prenos potiska (slike ali besedila) na objekte, ki jih normalno ni mogoče potiskovati kot so to porcelanski izdelki, les itd. Potisk je v tiskarni izveden na specialno večplastno prevleko, nanešeno na nosilni papir. Za prenos potiska se prelepenko omoči, pri- tisne na predvideno površino in odstrani omočeni nosilni papir.

Sinonim:
A: transfer picture; decalc
F: decalque; papier décalco-
menie
N: das Abziehbild

SUROVI PAPIR ZA PRELEPKE

Papir, največkrat ustrezno močan v mokrem stanju in sposoben navzemanja specialnih premazov v naknadnem postopku. Papir služi za izdelavo prelepke.

Sinonim: papir za prelepke
A: raw paper for transfer picture printing
F: papier brut pour impression en décalque
N: das Abziehbilder-Rohpapier

KARTON ZA RAZGLEDNICE

Karton, normalno enostransko premazan in močno enostransko gladek iz beljene celuloze, sposoben za tisk oziroma izdelavo razglednic, tudi barvastih. Karton je sposoben za pisanje s črnilom.

Sinonim:
A: coated cardboard for post-cards; cardboard for picture post-cards
F: carton couché pour cartes postales; carboard illustrées
N: gestrichenes Postkarten-karton; Ansichtskarten-Karton

MOKROMOČNI PAPIR

Papir, ki je izdelan z dodatki umetnih smol tako, da vezi med vlakni kasneje omočenega papirja delno več ne popustijo. Trdnost papirja v omočenem stanju ostane torej v večji meri ohranjena.

Sinonim: papir odporen v mokrem stanju
A: wet strength paper
F: papier résistant a l'état humide
N: hassfestes Papier

OVERLEJ PAPIR

Bel tanek celulozni papir velike čistote, ca. 40 g/m² včasih s sintetičnimi vlakni, sposoben za dobro prepajanje z melamin-formaldehidnimi smolami in služi za zgornjo, v gotovem proizvodu neopazno plast pri laminatnih izdelkih.

Sinonim:
A: overlay paper
F: papier overlay
N: das overlay-Papier

DEKOR PAPIR

Okrasni papir velike čistote, normalno svetlobno-odporno obarvan v snovi, približno 200 g/m² težak, močno polnjen s cinkovim sulfidom, sposoben za dobro prepajanje z melamin-formaldehidno smolo in služi — največkrat še potisk — kot druga plast v finalnem laminatnem izdelku.

Sinonim: dekoracijski papir, okrasni papir
A: surface paper; decorative paper
F: papier surface; papier decoratif
N: das Decorpapier

PODLOŽNI LAMINATNI PAPIR

Papir, ca. 150 g/m², običajno iz mešanice nebeljene kraftceluloze iglavcev in listavcev, primerno mehansko odporen, sposoben za hitro prepajanje s fenol-formaldehidno smolo. Po 5—10 teh impregniranih listov, skupno s po enim overlej in dekor papirjem služi za izdelavo laminatnih plošč.

Sinonim: substraktni papir
A: base laminating paper; underlay paper
F: core; substratum du pannesu; papier brut pour lamifités
N: das Kraftpapier für Laminat

PAPIRNA VOLNA

Tanjši papir, večinoma radi napak neustrežajoč za prodajo, zrezan s posebnim strojem na tanke trakove dolžine okoli 10—20 cm. Papir v tem stanju služi kot zapolnitveni material v embalažne namene

Sinonim:
A: paper wool
F: rognures de papier
N: die Papierwoolle

PAPIR ZA NOTE

Tiskovne in pisalne papirne vrste, potrebnih lastnosti za pisanje, tiskanje in not.

Sinonim: notni (pisalni, tiskovni) papir
A: music paper; music printing paper
F: papier musique
N: das Notendruckpapier; das Notenschreibpapier

TRAJNI PAPIR

Splošen naziv za papir, v glavnem za tiskovne svrhe, ki je predvsem kislino-prosto in iz izbranih surovin izdelan z namenom, da bo njegova življenjska doba znatno daljša od drugih papirjev slične vrste.

Sinonim: permanentni papir
A: permanent paper; durable paper
F: papier permanent
N: permanente Papier

TRANSPARENTNA EMBALAŽA

Kartonski zabojček iz močnejše lepenke ali kompaktnega alj valovitega kartona, ki je — napolnjen z blagom — sposoben za samostojen prevoz z javnimi transportnimi sredstvi.

Sinonim: kartonski zabojček
A: dispatch box
F: cartonnage (boite) de transport
N: die Versandschachtel

VODOODBIJAJOČI PAPIR

Papir, ki je z dodatki v snov ali z impregnacijo ali s premazom oplemeniten v svrhu zadrževanja prodiranja vlage ali vode v papir.

Sinonim:
A: water repelling paper
F: papier imperméable
N: wasserabstossendes (wasserabweisendes) Papier

VODOODPORN PAPIR

Papir, ki je s specialnimi dodatki v snov ali z impregnacijo ali premazom oplemeniten do visoke stopnje odpornosti proti navzemanju vode.

Sinonim: neomočljiv papir
A: waterproof paper
F: papier imperméable
N: wasserfestes Papier

PAPIR ZA PRTE

Beljen, včasih barvan, enojen ali dubliran, raven, vtisnjen ali krepan papir, namenjen za izdelavo namiznih prtov za kratkotrajno rabo.

Sinonim:
A: table cloth paper
F: papier pour nappes
N: das Tischtuchpapier

FLUTING

Strojno gladek papir naravne barve za izdelavo ovalovljene plasti v valovitem kartonu, največkrat naklejen in izdelan z večjim deležem polkemične celuloze listavcev.

Sinonim: papir fluting
A: fluting
F: fluting
N: Wellpappen-Mittellage; das Flutingpapier

FILIGRANIRAN PAPIR

Papir z namensko napravljenimi vodnimi znaki, ki so vidni na presevu, ter so katerekoli vrste, vključno oni od molete. Naziv pa ne velja za nadomestke vodnih znakov.

Sinonim: papir z vodnim znakom
A: watermark paper
F: papier filigrané
N: das Wasserzeichenpapier

MOLETIRAN PAPIR

Papir, ki ima na presevu ostro vidne, namensko vtisnjene znake, ki so svetlejši kot je osnovni papir. Znaki so napravljeni z moletom v še vlažen papirni trak.

Sinonim: papir z vodnim znakom (nepravilno)
A: watermark paper
F: papier filigrané avec la molette
N: das Molette — Wasserzeichenpapier

RISALNI PAPIR

Skupinski naziv za vse vrste papirjev, namenjenih za risanje in slikanje.

Sinonim: risarski papir
A: drawing paper
F: papier dessin
N: das Zeichenpapier

KALIBRIRAN KARTON (lepenka)

Karton, največkrat v naknadnem postopku več ali manj stiskan med dvema nepremičnima a vrtečima se valjema radi česar je ves izdelek enakomerne debeline.

Sinonim:
A: caliper calandered paper
F: carton calibré
N: kalibriertes Karton

AHATIRANA LEPENKA

Lepenka, ki je v posebnem naknadnem postopku glajena s povlačenjem pritiskajočega ahatnega bloka.

Sinonim:
A:
F: carton lissé à l'agathe
N: Achatstein-geglättetes Karton

VTISNEN PAPIR

Papir, največkrat v naknadnem postopku stiskan med dvema valjema od katerih je vsaj eden neravne površine, pri čemer dobi papir reliefno površino v zaželenem vzorcu.

Sinonim: pregan papir
A: embossed paper
F: papier gaufré
N: geprägtes Papier

OSTRO KALANDRIRAN PAPIR

Kalandriran papir nadpovprečno visoke gladkosti radi visokega pritiska med valji, številnosti valjev kalandra, vlage in temperature papirja.

Sinonim:
A: highly glazed paper
F: papier avec lissage poussée
N: scharf satiniertes Papier

KALANDRIRAN PAPIR (karton)

Papir, naknadno glajen izven papirnega stroja s pomočjo kalandra, s stiskanjem med številnimi izmenično nameščenimi papirnimi in jeklenimi valji pri primerni vlažnosti in temperaturi papirja.

Sinonim: satiniran papir
A: supercalandered paper
F: papier satiné
N: satiniertes Papier

FRIKCIONIRANA LEPENKA

Lepenka, naknadno glajena, včasih v ponavljajočem se postopku s stiskanjem med dvema valjema kalandra, ki imata različni obodni hitrosti, pri primerni vlažnosti lepenke.

Sinonim:
A: friction glazed board
F: carton glacé par friction
N: criktingsgeglättete Papp

ZLIVNO PREMAZAN PAPIR

Papir visokega leska, dobljene nega po posebnem postopku t. i. zlivnem premazovanju.

Sinonim:
A: cast coated paper
F:
N: gussgestrichenes Papier

KALANDRIRANA LEPENKA

Lepenka naknadno glajena včasih v ponavljajočem se postopku s stiskanjem med dvema valjema kalandra pri primerni vlažnosti lepenke.

Sinonim: satinirana lepenka
A: calandered board
F: carton calandré
N: geglättete, satinierte Papp

Koncert pihalnih orkestrov v Portorožu

VEVČE, JUNIJA — Vsako leto priredi »Obalna turistična zveza« v mesecu juniju koncert pihalnih orkestrov, in sicer v obliki tekmovanja ali revije.

Tekmovanje in revija si izmenoma sledita tako, da je prvo leto tekmovanje, drugo pa revija. Pravico sodelovanja na tekmovanju ima vsak pihalni orkester v Sloveniji, ki se prijavi na razpis tekmovanja, oziroma, ki je sposoben, da izvaja obvezne skladbe iz določenega programa. Pravico sodelovanja na reviji pa si pridobijo orkestri, ki so se dobro uvrstili na tekmovanju.

Ker je bil naš pihalni orkester na tekmovanju v preteklem letu prvi v drugi težavnosti stopnji, je bil letos med povabljenimi na reviji pihalnih orkestrov. Za razliko od prejšnjih let, ko so bila vsa tekmovanja in revije v Kopru, pa je letos vso organizacijo revije prevzel Zavod za turizem — Portorož, kjer se tudi v glavnem izvajajo koncerti.

Papirniški pihalni orkester je sodeloval v soboto 10. junija 1972, ob 20,30 na gala koncertu, ki je bil na trgu JLA v Izoli. Na tem koncertu je sodelovala tudi Rudarska godba z Velenja s polovico programa.

V nedeljo 11. junija pa je Papirniški pihalni orkester izvajal samostojni promenadni koncert v Piranu. Skladbe, ki so bile izvajane, so bile posebej naštudirane in po svoji pestrosti tudi zelo primerne za narodnostno različne turiste. Sicer pa si oglejmo program:

Gerard H. Boedian:
GAMMATIQUE, slavnostna koračnica,

Johann Strauss:
KAISER WALZER, koncertni valček

Julius Fučík:
MARINARELLA, uvertura

Gustav Lotterer:
SLAWA — FANTASIE, slovenski plesi

Pasqual Morquina:
ŠPANSKI CIGANSKI PLES

A. Barroso:
BRAZIL, samba

Joh. Wichers:
MARSDER MEDICI, slavnostna koračnica.

Pri izvajanju programa pa je bilo čutili, da je bila samo revija in ne tekmovanje.

I. Z.

Vevško kopališče je spet tako zasedeno kot lani

O higieni duševnega dela

VEVČE, APRILA — Vsako delo, pa tudi duševno je potrebno prirediti in končati v določenem času. **Najtežje duševno delo je potrebno izvršiti v prvi polovici dneva.** Intenzivno duševno delo ni možno brez natančne organizacije dela in globoke notranje discipline.

V obdobju burnega tehničnega programa, uvažanja v proizvodjo avtomatizacije in mehanizacije, je potrebno poznati vsaj nekaj higienskih norm v organizaciji duševnega dela. Ne glede na starost, je namreč potrebno uskladiti duševno in telesno delo s fiziološkimi sposobnostmi organizma, kar omogoča ohranitev vitalnosti na dolga leta. Gre predvsem za racionalno organizacijo dela. Fiziologi zahtevajo, naj delo prične in konča v odločenem času in v določenem ritmu. Centralni živčni sistem se na ta način prilagaja obremenitvi in ritmu. **Običajno trajanje prilagajanje delu prve pol ure, naslednje dve do tri ure pa doseže produktivnost visoko raven, nakar pa prične postopoma upadati.** Zato naj bo duševno delo organizirano tako, da pride v prvi polovici delovnega časa na vrsto najtežje duševno delo. Racionalna razporeditev igra namreč velik pomen v borbi z utrujanjem. Kratkotrajni odmori med delom zmanjšujejo utrujenost. Pravilno načrtovanje takih odnosov vzdržuje visoko produktivnost in stimulira tvorne sile človeka.

Počitek po težkem napornem duševnem delu pomeni fiziološko reakcijo.

Kadar opravlja človek dalj časa statično delo, sodelujejo tu številne mišice. Dihanje postane površno, pljuča nezadostno ventilirajo, kri prinaša manj kisika. Rezultat tega je, da trpijo številni organi — pomanjkanje kisika — posebno pa možgani. Za dobro duševno delo moramo čestokrat »prezračiti možgane«. Vsakodnevno porabijo možgani ca. 75 litrov čistega kisika. Možgani porabijo več kisika kot ostali organi v človeku. V slabo zračenih, zakajenih prostorih, v pisarnah, kjer je preveč ljudi, postaja zrak vse bolj siromašen na kisiku. Posledica tega so: že v kratkem času se pojavi utrujenost, glavobol, zaspanost, duševne sposobnosti popuščajo. Tudi poapnenje ožilja ima za posledico slabše dovajanje kisika v možgane, ne glede, kje ta zožitev ožilja nastaja. Motnje v prekrvavitvi možganov imajo lahko svoj vzrok tudi v hrani. Človek mora

vsakodnevno paziti, da mu niha telesna teža v mejah normativov, ki so predpisani za njegovo višino. Za to obstajajo številne tabele. Predvsem se je potrebno izogibati mastne hrane, holesterina v krvi. Ta naj bo nižji od 240 mg procentov. Duševni delavec naj poje dnevno 2 g beljakovin na kilogram telesne teže. Priporočljive so lahke dihalne vaje, ki jih ponekod v Evropi redno dnevno izvajajo med odmorom in to nekaj minut. Duševni delavec naj počiva v mirnem okolju in naj tam ne rešuje problemov, ki spadajo v službo. Najbolje je, če se vleže za nekaj minut v miren prostor, zapre oči, naredi nekaj globokih vdihov in izdihov. Pravi počitek pa je za duševnega delavca šport in fizično delo predvsem v naravi. Pri tem se mora krepko spottiti vsaj enkrat tedensko.

Med delom se pri sedenju ne smemo opirati s prsnim košem ob mizo, to ovira dihanje. Položaj na stolu mora biti svoboden, ne prisiljen. Sedeti je potrebno ravno, lehti naj ležijo simetrično na delovni mizi. Tak položaj zahteva minimalno napenjanje mišic. Vse kar je potrebno za delo: zvezki, knjige, telefon itd., je potrebno racionalno in udobno namestiti na mizo.

Duševno delo je v veliki meri odvisno od počutja. Če na primer slaba osvetlitev povzroča utrujanje ne samo oči, temveč celega telesa.

Svetloba je učinkovit stimulator živčnega sistema. Poleg splošne osvetlitve, ki je predpisana po JUS, lahko dodamo po potrebi še namizno svetliko z jakostjo 75 do 100 W. Svetilka mora imeti senčnik in jo postavimo nekoliko naprej in v levo od sebe. Knjige je najbolje čitati v razdalji 30—35 centimetrov stran od oči.

S pomočjo številnih poskusov so ugotovili, da je **najbolj ugodna temperatura za duševno delo 18 do 20 °C, vlažnost zraka pa naj znaša 50—60 %.** Pri delu ne sme biti ropota, vibracije, prepiha. Zelo je pomemben tudi estetski izgled delovnih mest, predvsem pa tudi urejenost in skladnost človeka z delovnim okoljem in njegovimi zahtevami. Sem sliši udobno počutje, rože itd., da ne govorimo o izredni čistoči, ne samo tal, temveč tudi okenskih stekel, svetil, sanitarij itd.

Številni emoncialni (čustveni) dražljaji: jeza, žalost, tudi veselje ipd. dosepejo prek ušes in oči v skorjo velikih možganov prek možganskega cen-

tra za čutila: hipotalamusa. Iz velikih možganov poteka-jo dražljaji k izvršilnim organom: nadledvični žlezi, ožilju in v srce. Nadledvična žleza odda v kri **adrenalin**, ki stimulira delovanje srca in ožilja. »Treniramo športno srce« odgovori na ta način, da odda v aorto v enem udarcu 100 cm³ krvi, netrenirano srce pa le 50 cm³ krvi. Treniranemu srcu tudi zato ni potrebno povišati števila srčnih utripov (normalno pri odraslem 60—80, idealno 72 utripov v eni minuti), medtem ko netrenirano srce mora povišati puls na 120 in več, da bi zadostilo potrebam po kisiku in hrani možganom in srčni mišici sami. Krepitev srčne mišice je iskati v športu, ki predstavlja za sedeče duševno delo počitek. Sport je potrebno planirati, ga redno gojiti, ne glede na starost, spol in letni čas.

Duševno delo je odvisno čestokrat od zelo malo pomembnih faktorjev. Na delovnih mestih naj ne bo prepirov. Potrebna je strpnost, razumevanje in lepo vedenje. Duševni delavci naj se stalno izpopolnjujejo.

dr. Boris Moškon

Milka Smrekarjeva upokojena

VEVČE, JUNIJA — »Jože, pod »a« dve paleti, pod »b« pa tri, toda ne na prikolico.« »Ado, zvike stehtaj in poglej, če so signirani!« Tako in podobno je bilo slišati vsak dan od šestih pa do dveh, skorajda bi rekel, v petek in svetek, skozi skoraj dvajset let. Pred tolikim časom je namreč Milka Smrekarjeva, nazadnje tehnični referent v prodaji, prej referent za odpremo, sedla za svojo pisalno mizo in svoj stroj za specifikiranje, katerima je bila zvesta vse do zasluženega pokoja.

Koliko desetisočev dokumentov je napravila in poskrbela, da je bil vevški papir odposlan pravim naročnikom, koliko stotin šoferjev in prevoznikov je oskrbela s tovorom in dokumenti, ne ve nihče, najbrž tudi sama ne. Če samo na grobo vzamemo, da smo v tem obdobju proizvedli skoraj 500.000 ton papirja, ki je bil odpremljen s približno 50.000 vozili in upoštevaje dejstvo, da je za vsako vozilo potrebno napraviti vsaj tri dokumente v 8—10 izvodih in če k temu še dodamo vsakodnevna telefonska in neposredna »prijetelj-ska prepričevanja« z domačimi in zunanjimi sodelavci, potem dobimo vsaj približno sliko obsežnega dela, ki ga je opravila Milka Smrekarjeva v naši papirnici.

Trinikova Milka, kot se je pisala v dekliskih letih ali tudi Toninova Milka, kot ji je navadno rekel naš Martelanc, se je rodila 18. 9. 1921 v Zgornjem Kašlju. V cvetu njene mladosti se je pričela vojna vihra in Milka se je brez oklevanja in s srcem opredelila za pravično stvar ter aktivno in organizirano delovala med narodnoosvobodilno vojno, kakor tudi po njej. Za njeno nesebično delovanje se ji je družba skušala zahvaliti vsaj s skromnim priznanjem dvojnih borčevskih let.

V našo papirnico je privkrat prišla 3. 12. 1945. leta ter je bila na različnih delovnih mestih vse do leta 1954, ko je začela delati na delovnem mestu ekspediterja, to je izvrševalca odpreme papirja. To delo je ob večjih ali manjših organizacijskih spremembah opravljala vse do upokojitve 31. 3. 1972. leta, pa še ta je bila formalna, kajti zaradi objektivnih težav smo jo sodelavci prosili, da je s svojim delom nadaljevala vse do maja, česar ni odklonila in je svoje delo opravljala ravno s tako zavzetostjo in vestnostjo kot prej.

Tudi sedaj nas še včasih obišče, sama ali skupaj s prikupno vnukinjo, vsa mladostna in nasmejana. Želimo ji, da bi kar najdlje zdrava in vesela uživala sadove

svojega dela. Te vrstice pa naj ji bodo skromna zahvala kolektiva in sodelavcev, ki je, dasiravno malo z zamudo, izrečena iskreno in od srca.

Franc Ržen upokojen

VEVČE, JUNIJA — Dne 1. junija se je poslovil od svojih sodelavcev in od podjetja Franc Ržen — referent za razpored delovne sile. Delovno mesto, na katerem je nazadnje delal, je organizacijskega značaja in njegova prva naloga je bila preskrbeti v neprekinjenem turnusu polno zasedbo delovnih mest v osnovni proizvodnji.

Skoraj ga ni člana kolektiva, ki tov. Ržena ne bi poznal, bodisi zaradi dolgoletnega dela v podjetju ali pa zaradi narave dela, ki ga je opravljal celo desetletje. Še pred tem pa je delal v skupi-

ni nakladalcev, kot vratar v upravnem posloppu in kot skladiščnik surovin. V podjetju se je zaposlil leta 1957. Pred tem pa je služboval v KLO Zagreb.

V času NOB je delal kot aktivist in s tem prispeval svoj delež k revoluciji.

Ob upokojitvi sem ga obiskal na njegovem lepo urejenem domu in mu zastavil nekaj vprašanj:

Delo referenta za razpored delovne sile ni niti najmanj lahko, posebno še v času, ko je večja fluktuacija zaposlenih. Zato je bilo potrebno mnogokrat koga tudi na domu poprositi, da je obljubil nadomeščanje, posebno v času letnih dopustov, da je delo v osnovni proizvodnji lahko neprekinjeno teklo. Kaj lahko o tem poveš in ali imaš v spominu kakšen poseben dogodek?

»Dogodilo se je marsikaj, zato je težko izluščiti kak izjemen primer. Neprijetno je bilo mnogokrat, ko sem zaradi trenutno nastale situacije (bolezen, neopravičeni izostanki, itd.) moral koga buditi in je šel tako rekoč iz postelje v tovarno, izven svojega turnusa. Bilo pa je tudi nekaj groženj, ko v vsakem trenutku nisem mogel ugoditi želji in volji posameznika, ker so bili interesi tovarne primarnega značaja. Vmes pa so bili tudi prijetni trenutki, saj sem se s sodelavci in vodstvom proizvodnje razumel.«

Ker vem, da si še poln energije, sem prepričan, da se boš sedaj bolj intenzivno posvetil kakemu posebno priljubljenemu opravilu ali hobiju. Ali mi lahko kaj zaupaš o tem?

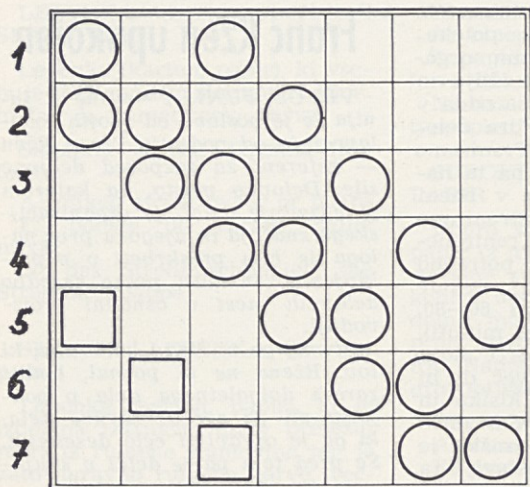
»Ker je žena še zaposlena, bom vsekakor bolj poprijel v kuhinji, urejeval vrtnice itd. Občasno pa jo bom mahnil kam na podeželje, v rodno dolenjsko gričevje, da si nabereim kondicije in svežega zraka, ki ga v Ljubljani predvsem zadnja leta močno primanjkuje.«

Potem mi je še pokazal vrtnice za hišo, ki ga neguje in pa vinske trte ob robu zelenice, katerim se je še predvsem posvetil. Zaupal mi je tudi, da trte ne sme vsak dan gledati, da potem ne rastejo, kot je treba. Morda podobno kot gobe? (Op. p.)

Na koncu mu želimo vsi, ko smo z njim sodelovali in ki ga poznamo kot iskrenega sodelavca, da mu bo prijetno v zasluženem pokoju.

V. Penca

Dvojna izpeljanka

Zloge BE-BER-ČEK-DAL-DI-DRI-GO-GU-HE-JA-JEC-KA-KA-KE-KI-LA-LOK-MA-NA-NEC-NER-PA-PAD-PEST-PI-PO-PO-RA-RE-RO-SAR-SAR-TET-TIK-TIN-TO-TO-VANJ-ZA uporabite za besede določenega pomena. Ker so opisi za oba lika med seboj pomešani, morate paziti, da boste pravilno kombinirali, sicer ne boste dobili končnih rešitev.

Vodoravno:

1. vodna rastlina z lepim cvetom — prebivalec pokrajine v severni Finski, 2. roženina — tuje moško ime, 3. priimek trenerja naših alpskih smučarjev — bistvo, pojem, vsebina, 4. športnica, ki je ni strah zračnih višav — krivoverec, 5. vodilni slovenski popevkar (Oto) — slovenski operni in koncertni pevec starejše generacije, lirčni basist (Julij), 6. solarček — vas pri Kopru, 7. vrsta ogrskega vina — urad, biro.

Ob pravilnem vpisu in uporabi vseh zlogov boste v enem izmed likov — diagonalno od zgoraj navzdol — dobili na poljih s krogci tri splošne nazive izdelkov papirne industrije, v drugem liku pa imena treh krajev s to industrijo. Na poljih s kvadrati morate dobiti domači živali, ki sta zelo nevarni, če ju razdražimo. Spričo podanih zlogov in množice končnih rešitev izpolnjevanje nikomur ne sme biti pretrd oreh!

XXIV. sindikalno prvenstvo Slovenije v šahu

KOLIČEVO, JUNIJA — Letošnje sindikalno šahovsko prvenstvo Slovenije je bilo odigrano v dneh od 26. do 28. maja 1972 v Umagu, ki je bil cel mesec maj prava jugoslovanska šahovska Meka. Takoj po končanem mednarodnem šahovskem festivalu in državnem moštvenem šahovskem prvenstvu se je zbralo v zelo lepem in novem turističnem naselju Katoro poleg Umaga 19 najboljših slovenskih sindikalnih ekip, ki so se predhodno kvalificirale za ta zaključni turnir. Da postaja ta turnir iz leta v leto pomembnejši in zanimivejši, dokazuje veliko število kvalitetnih igralcev, ki nastopajo v posameznih moštvih. Tako na primer imata moštvi RTV Ljubljana in Izvršni svet Ljubljana v svojih vrstah mojstre, mojstrske kandidate in nekaj prvokategorikov. Seveda sta bili ti dve moštvi na koncu tudi najboljše.

V predtekmovanju so bila moštva razdeljena v dve enakovredni skupini. Iz vsake skupine so se uvrstile v finale po tri prvoplasirane ekipe. Naši šahisti so se presenetljivo dobro držali in se kot drugi plasirali med šestorico najboljših. V finalu je bila konkurenca res močna in je končno peto mesto kljub vsemu

uspeh, čeprav bi se z malo športne oziroma šahovske sreče uvrstili lahko celo na četrto ali tretje mesto.

Končni vrstni red.
1. RTV Ljubljana 21 točk
2. Izvršni svet Ljubljana 20 točk
3. ObSS, Slovenj Gradec 15 točk
4. TAM I, Maribor 12 točk
5. Papirnica Količevo 11 točk
6. Železarna, Jesenice 11 točk

Naslednji vrstni red ekip: 7. Litostroj, Ljubljana, 8. Metalna, Maribor, 9. Prosveta, Kočevje, 10. Ingrad, Celje, 11. Stol, Kamnik, 12. ObSS Trbovlje, 13. TAM II, Maribor, 14. Tovarna dušika, Ruše, 15. Tomos, Koper, 16. Tekstil-indus, Kranj, 17. Klima, Celje, 18. Kolektor, Idrija, 19. Brest, Cerkljica.

Naše moštvo so sestavljali: Lado Ivačič, Vide Vavpetič, Janez Hribar, Stane Laznik, Viktor Hribar, Ivo Sone in Ljubo Milič.

Vsi so po svojih močeh prispevali h končnemu uspehu cele ekipe. Med igralci sta se posebno izkazala Ivačič in Vavpetič, ki sta za najboljši uspeh na prvi oziroma drugi deski prejela medalji. Odličen je bil tudi Viktor Hribar, medtem ko so vsi ostali igralci zadovoljili, pozna pa se jim daljša odsotnost s šahovskih tekmovanj.

VV

Gasilsko tekmovanje

KOLIČEVO, JUNIJA — Gasilska zveza Slovenije je tudi letos priredila republiško tekmovanje industrijskih gasilskih enot. Tekmovanje je bilo 3. 6. 1972 v Slovenski Bistrici, ki se ga je udeležila tudi naša ekipa.

Na pot v Slovensko Bistrico smo se odpravili z lastnimi avtomobili in se kljub strahu, da bo kakšen »fiček« na poti omagal, točno javili komisiji A na lepo pripravljene in okrašenem stadionu. Po skoraj enournem čakanju so naši fantje vkorakali na tekmovališče. Prvi nastop, trodelni napad, je bil kar uspešen, 80 sekund brez kazenskih točk, torej 80 točk. Taktična vaja, naš drugi nastop pa je bil slabši. Čas 115 sekund, je bil sicer med najboljšimi, vendar pa so napake opravile svoje, 200 točk v taktični vaji. Tretja disciplina, polaganje cevovoda pa je bila še vsa pod vtisom neuspele taktične vaje. 90 točk v tej disciplini ni ne

najboljši in ne najslabši rezultat. Hitri izračun končnega rezultata je pokazal, da si kakšnega boljšega mesta ne moremo obetati. Razglasitev rezultatov pa nam je naša predvidevanja potrdila. 630 točk je bilo dovolj za 26. mesto med 58. nastopajočimi enotami. V svoji skupini pa smo zasedli 2.—3. mesto. Republiški gasilski prvak za leto 1972 pa je postala enota Tekstilne tovarne Prebold.

Uvrstitev v sredino je realna, saj smo na tekmovanju nastopili s petimi novinci. Nova taktična vaja, ki je vsem povzročala veliko preglavic, je bila tudi za nas usodna. Kratek čas priprav in med tem še toliko slabega vremena, sta onemogočila boljše priprave.

Na tekmovanju so naše zastopali: Ivan Kaplja, Miro Avbelj, Jaka Zanoškar, ml., Ciril Zupanc, Miha Borc, Miha Boštele, Blaž Kladnik, Matjaž Repnik, Tine Žabnikar.

TrM

Rešitev okvirov

Vodoravno:

1. karminjak, ostrog, 2. apotekar, agonija, 3. Italijani, čardaš, 4. carstvo, rokovnik, 5. rt, odpor, tretjina, 6. Oze-ljan, Diogenes, 7. Petain, Kolpa, Karl, 8. Krek, Rio, ilovica, 9. Samson, večalo, mit, 10. ruleta, trakt, roji, 11. ujeđa, nasadi, ulan, 12. krtovka, Verd, Mata, 13. karakal, Oka, tetra, 14. Isokrates, Edison, 15. manipulacija, mak.

Prvi okvir:

karmin, jakost, Rogaška Slatina, Anka, majica, lupina, mik, Kursk, Porcia.

Drugi okvir:

potek, Aragonija, inercija, troši, desetar, kosar, Juarez, tat.

Tretji okvir:

Ali, janičar, dnina, Imola, teta, Kola, kartel, meteor.

Četrti okvir:

stvor, okovje, kvorum, drevak, vode, skald.

Peti okvir:

portret, GA, Olt, Ida, sanatorij.

Šesti okvir:

Andi, oplak, ar, tanin.

Sedmi okvir: Količevo.

Za pravilno rešitev okvirjev so bili izžrebani: po 10.—din Drago Tatič, Kogej Mitja, Škala Sonja, po 30.—din Klanjčar Nada, po 60.—din Morela Fani.

Dvojna izpeljanka — rešitve pošljite na uredništvo Našega dela do 10. 7. 1972. Razpisane so naslednje nagrade: 3-krat po 10.—din, 1-krat po 30.—din in 1-krat po 60.—din.

Celuloza — nadomestek za tobak

VEVČE, JUNIJA — Britanski kemični koncern ICI je v svojem poročilu iz Londona navedel nekaj prav senzacionalnega. Po vsej verjetnosti bodo kmalu začeli izdelovati, če lahko tako rečemo, sintetične cigarete iz celuloze. Kljub dejstvu, da je kajenje škodljivo zdravju, se poraba cigaret ne zmanjšuje. Vendar kdo ve, koliko časa bo ta fenomen še trajal? Cigaretna industrija si že zdaj prizadeva, da bi ob pravem času dala na trg »čisto in varno« cigareto. Za cigaretno industrijo zveni torej poročilo iz ICI kakor zvončkova pesem, saj najnovejši

poskusi kažejo, da gre zares za bolj varno cigareto. Sestavljena je iz mešanice štirih delov ustreznega celuloznega produkta in enega dela pravega tobaka.

Laboratorijski poskusi na miših so pokazali, da nova cigareta ne škoduje zdravju. Sedaj se že pogovarjajo o gradnji obrata za proizvodnjo snovi za nove cigarete. Stal naj bi približno 11 milijonov angleških funtov. Sama pripravljalna dela, ki jih bo ICI izvajal za NSM (New Smoking Material) obenem s koncernom Tobacco bodo stale približno 4 milijone funtov.

ing. M. Ž.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu maju so se zaposlili:

Mehić Uzejir, razkladalec surovin
Stojanović Milan, razkladalec surovin
Nemec Stanko, razkladalec surovin

V mesecu maju so odšli iz podjetja:

Bernard Rozalija — upokojena
Šilar Jože — v JLA
Vujasinović Vlado — delavčeva odpoved
Gašperlin Miran — delavčeva odpoved
Hlebs Dušan — samovoljno
Nemec Stanko — samovoljno
Kovačević Marko — izključen
Velagić Ramo — izključen

Poroka:

Poročil se je Petelinkar Franc, ključavničar
Mehić Halid, II. pomočnik stroj. izž. str.

Cestitamo!

Rojstvo:

Hočevanju Francu, izparilcu, se je rodil sin Damijan.

Cestitamo!

Papirnica Količevo

V mesecu maju so se zaposlili:

Zelnik Martina — uslužbenka
Trifunović Dragutin — delavec v kalorični centrali
Urancar Jožef — delavec na holandcih
Križman Danilo — delavec na holandcih

V mesecu maju so odšli iz podjetja:

Ilić Božidar — delavec na lesnem prostoru — samovoljno
Jerman Ivan — pazilec sita — samovoljno
Gerčar Marinka — administrator in knjigov. potroš. posojil — sporazumno
Javoršek Jožef — kolodrobec KS I. — sporazumno
Jeraj Dušan — konstruktor — na odsluženje vojaškega roka
Majdič Lado — pazilec sita — samovoljno
Rožić Zdravko — pomočnik mlinarja PS I — samovoljno
Kremzer Zdravko — instalater — samovoljno
Kočar Boris — pazilec sita — odšel na odsluženje vojaškega roka
Kokalj Janez — pazilec sita — odšel na odsluženje vojaškega roka
Orehek Janko — zagar lesa — odšel na odsluženje vojaškega roka

Rihtar Aleksander — glavni računovodja — sporazumno

Rodili so se:

Gorta Martinu sin Egidij
Petru Janezu hčerka Franciška
Brenčič Dragi hčerka Karmen
Končarju Jožetu sin Aleš
Klopčiču Vinkotu sin Vinko
Peterki Francu hčerka Renata

Cestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli:

Anžur Stane, sušilec
Devedžić Safija, snažilka
Redžepović Hašim, vnašalec
Goršič Marko, 11. jan. PS
Habič Jože, vnašalec
Vidaković Marjan, ključavničar IV.
Ilinkič Božidar, pom. zav. papirja
Zapušek Andrej, II. pom. pap. stroja

Vrtačič Franc, paznik pap. stroja
Milanović Radiša, pospravljalac izmeta
Milosavljević Zivojin, pospravljalac izmeta
Petrić Miro, vnašalec
Bregar Jože, nakladalec
Rački Jože, pom. zavijača papirja
Stojanović Aleksander, pospravljalac izmeta

Hrovat Stane, kuhar
Napotnik Joža, natakarcica v Poč. domu
Flis Marija, servirka v Poč. domu
Skulj Feliks, brusač valjev

Odšli:

Ržen Franc, inv. upokojen
Ibrahimović Himza, lastna odpoved
Ibrahimović Esad, samovoljno zapustil delo
Jelić Radivoje, lastna odpoved
Vidaković Marjan, odšel v poskusni dob
Pangrščič Branko, samovoljno zapustil delo
Jančar Franc, odšel v JLA

Poročili so se:

Alič Dušan z Nado Zunič

Cestitamo!

Rodili so se:

Hribarju Petru, hči Irena
Sašku Antonu, sin Boštjan

Cestitamo!

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo ga njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Cerne, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier in Stane Skok. — Tehnični urednik Danilo Domanjko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.